

Bernhardus Morlanensis,

Monachus Cluniacensis,
um 1140.

Bernhard von Morlas Heimat dürfte, da er ausdrücklich als *Fraucigena* bezeichnet wird, nicht zu Morlaix in der Bretagne, sondern in Morlas (oder Morlac, heute Morlaas), der alten Hauptstadt von Béarn, zu suchen sein. Über die Zeit seiner Geburt wie über seine Lebensschicksale sind wir ohne jede Nachricht. Wir erfahren nur, daß er unter Peter dem Ehrwürdigen, dem er sein *Carmen de contemptu mundi* widmet, Mönch in Cluny war. Die Verfasser der *Histoire Littéraire de la France* unterscheiden ihn ausdrücklich von Bernhard von Cluny, der unter Abt Hugo die *Consuetudines Cluniacenses* aufzeichnete, sowie von einem andern Cluniacenser gleichen Namens, Bernhard dem Dicken, Großprior von Cluny, dem Peter der Ehrwürdige ein Epitaphium dichtete (Migne PP. LL. 189, 40), während Braumüller (Wetzer und Welte 2. Aufl. II, 435 u. f.) die Identität mit letzterem Bernhard für sicher, mit ersterem für wahrscheinlich hält. Vgl. *Histoire Littéraire* XII, 236 sqq.

Unter den poetischen Werken Bernhards von Morlas ragen zwei besonders hervor, sein Gedicht *de Contemptu mundi* und das s. g. *Mariale*, das nachfolgend zum Abdrucke kommt. Ersteres, ein umfangreiches Lehrgedicht in einer Spielart des leoninischen Hexameters geschrieben, ist schon frühzeitig durch den Druck vervielfältigt, zuerst 1482 in Paris „in magna domo Campi Gaillardii“; gekürzt ebendasselbst „apud Guidonem Mercatorem“ (*Liron, Singularités historiques* III, 484). Flacius Illyrikus nahm es in seine „*Varia doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu poemata*“ Basel 1556 auf, Nathan Chyträus und Elhard Lubin veranstalteten eigene Ausgaben, Bremen 1597, Rostock 1610 (Vgl. Leyser 413).

Das *Mariale* wurde zuerst von Hommey in seinem *Supplementum patrum* (Paris 1684), 163—180 herausgegeben, der sich in einer eigenen *Dissertatio* bemühte, die Autorschaft des hl. Bernhard von Clairvaux nachzuweisen, indem er zahlreiche parallele Stellen aus Bernhards *Prosa* beibrachte. Neuerdings hat Ragey denselben Weg beschritten, indem er ein gleiches mit Stellen aus den Werken Anselms von Canterbury versucht, den er für den Dichter des *Mariale* erklärte (*Sancti Anselmi, Cantuariensis archiepiscopi Mariale seu liber precum metricarum. Londini* [1884]). Auch von dem Versuche Rageys gilt *mutatis mutandis* das Urteil, welches die Verfasser der *Histoire Littéraire* über den Hommey aussprechen, wenn sie von dem *Mariale* sagen: „écrit, que le P. Hommey s'efforce en vain de revendiquer à l'abbé de Clairvaux“ (l. c. p. 241). Anselm wird durch die Verskunst des *Mariale* ausgeschlossen, welche von der seinen verschieden, mit der Bernhards

von Morlas dagegen auffallend verwandt ist. Das entscheidendste Argument Rageys, nicht um Anselms Verfasserschaft zu begründen, wohl aber um die der beiden Bernharde auszuschließen, beruht auf Täuschung. Er behauptet nämlich Cod. Londinen. 21927, der Bruchstücke des *Mariales* enthält, gehöre dem 11. Jahrhundert an, sei somit älter als Bernhard. Rev. H. M. Bannister hat auf meine Bitte das Alter der Handschrift geprüft und von drei anderen kompetenten Beurteilern prüfen lassen; alle weisen die Handschrift einstimmig in die Mitte des 12. Jahrhunderts zurück. Schou Hauréau hat instinktiv an der Richtigkeit der Behauptung Rageys gezweifelt (Vgl. *Des Poèmes Latins attribués à Saint Bernard* p. 87). Er faßt sein Urteil über die Ansprüche der beiden Kirchenlehrer an das *Mariale* später dahin zusammen: „Le poème *Ut iucundas cervus undas* . . . n'est certes pas plus de Saint Anselme que de saint Bernard à qui d'autres copistes l'ont attribué“ (*Notices et extraits* V, 51).

Trotz der verschiedenen Ausgaben des *Mariale*, bezüglich derer ich auf Hauréau an ersterem Orte S. 82 verweise, auch trotz der Rageys von 1884, ist die vorliegende die erste mit kritischem Apparate. Die Handschriften, auf denen die folgende Textrezension ruht, sind:

Collect. ms. Gallicum saec. 12. in. Cod. Parisin. 2445 A. A. — Collect. ms. Zwettlense saec. 12. Cod. Zwettlen. 55. B. — Psalt. ms. Tinmuthense (?) saec. 12. med. Cod. Londinen. Add. 21927. C. — Collect. ms. Tinmuthense (?) saec. 12. ex. Cod. Londinen. Harl. 2882 D. — Collect. ms. Gallicum saec. 12. ex. Cod. Parisin. 2833 add. saec. 12/13. E. — Collect. ms. Pratense (ol. Cirencestre) saec. 13. Cod. Parisin. 11867. F. — Collect. ms. Gallicum saec. 12/13. Cod. Parisin. 10522. G. — Collect. ms. Anglicum saec. 14. Cod. Londinen. Reg. 2 A IX. H. — Collect. ms. Anglicum saec. 14. Cod. Londinen. Reg. 8 B I. I. — Collect. ms. Dunchmense saec. 14. ex. Cod. Londinen. Reg. 7 A VI. K. — Collect. ms. Somsense saec. 15. Cod. Parisin. 15161. L. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clin. Monacen. 19824. M. — Collect. ms. Parisinum saec. 15/16. Cod. Parisin. 3639. N. — Collect. ms. Augiense saec. 14/15. Cod. Carlsruhan. Aug. 36. O.

Die Kollation von B verdanke ich der Güte des Herrn Stiftsbibliothekar von Zwettl P. Benedict Hammerl O. C.; die von CDHIK der liebenswürdigen Mitarbeit Rev. H. M. Bannisters, der auch Provenienz und Alter bestimmte; die von EF besorgte Cl. Blume. Ich brauche wohl nicht hinzuzufügen, daß mir außer diesen noch andere Handschriften des gesamten *Mariale* bekannt sind. Solcher, die nur einzelne Teile desselben enthalten, ist eine ungezählte Menge; sie alle herauszuziehen wäre ein Ding der Ummöglichkeit, das uns obendrein nicht weiter brächte, als wir schon sind. Ob Prooemium und Epilogus dem *Mariale* ursprünglich angehören oder nicht, ist eine Sache, die sich nicht so einfach erledigt, als Ragey dies glaubt. Da weder das eine noch der andere etwas enthält, was die Autorschaft des Verfassers ausschließt, und das Prooemium sich in mehreren Quellen, der Epilogus sich in einer Quelle findet, belasse ich dieselben da, wo sie sich finden.

323. (1.) *Mariale*

Prologus.

O lumen verum, quo lux est facta dierum,
Lumen praeclarum, sapientia, fons animarum,
Quae requiem fessis tribuis, solacia fessis,
Et quae iustificas animas clementer iniquas,

- 5 Ad te suspiro, tibi supplico teque requiro,
Pane salutari cupiens te dante cibari;
Vernus enim panis tua verba cibusque perennis.
Fons vitae, rora refovens mea caelitus ora,
Funde tuum rorem, ne deficiendo laborem
- 10 Et, ne languescam, mihi da, quae non perit, escam.
Languo ieiunus; quo sublever, annue munus;
Nempe super dulces epulas pia pectora mulces,
Insuper excellis dulcore cibaria mellis.
Tu super argentum renites oculis sapientum,
- 15 Nec lapides cari tibi possunt aequiparari;
Aurum vile putat mens, quam tua gratia mutat,
Solis fulgorem superas lunaeque decorem
Cunctaque transscendis, quibus instat mundus habendis.
Te quicumque caret, quasi foenum transit et aret,
- 20 Prudentes animae dono pietatis opimae
Fructibus et specie cumulantur ad instar olivae.
Stultus ut herba cadit, modicum viget et cito vadit,
Iustus florebit quasi palma diuque manebit.
Ut cedrus Libani vivet radice perenni,
- 25 Sic benedicetur, te quisquis habere meretur.
Da mihi, lux lucis, nullis haerere caducis,
Sic me purifica, ne mens mea tractet iniqua,
Da fidei scutum, me reddens undique tutam,
Praesta virtutem, qua crimina cuncta refutem,
- 30 Sensem sinceram, valeam quo cernere verum.
Virtutum genetrix et criminis unica victrix,
Sic, precor, ut renes reprimas carnemque refrenes,
Ut sancte vivam curam cohibendo nocivam,
Ut sic restringam cauto moderamine linguam,
- 35 Ne, dum laxatur, quae sint reticenda, loquatur.
Christe, fave votis, quem sensibus invoco totis,
Ut sapiens fiam veram sitiendo sophiam.
Verba sapore salis mea condi spiritualis,
Fac me sollertem, ne sentiat hostis inertem.
- 40 Qui facis infantes charismate laudis ovantes
Oraque muta doces formosas promere voces,
Oris claustra mei resera sermone fideli,
Quo tibi laus detur, quo proxime aedificetur.
Sic me caelesti virtute, piissime, vesti,
- 45 Ut sim pacificus prudensque, piusque pudicus.
Me tibi commendo, ne peccem despiciendo,
Mecum, quaeso mane, ne quidquam fallat inane,
Et sic interna, quos diligo, luce governa,
Ut mecum vitam mereantur habere beatam.

Rhythmus I.

1. Ut incundas cervus undas
Aestuans desiderat,
Sic ad Deum, fontem vivum
Mens fidelis properat.
2. Sicut rivi fontis vivi
Praebent refrigerium,
Ita menti sitiēti
Deus est remedium.
3. Quantis bonis superponis
Servos tuos, Domine!
Sese laedit, qui recedit
Ab aeterno lumine.
4. Vitam laetam et quietam,
Qui te quaerit, reperit;
Nam laborem et dolorem
Metit, qui te deserit.
5. Pacem donas et coronas
His, qui tibi militant,
Cuncta laeta sine meta
His, qui tecum habitant.
6. Heu, quam vana, mens humana,
Visione falleris
Dum te curis nocituris
Imprudenter inseris!
7. Cur non caves lapsus graves,
Quos suadet proditor,
Nec affectas vias rectas,
Quas ostendit conditor?
8. Resipisce atque disce,
Cuius sis originis,
Ubi degis, cuius legis,
Cuius sis et ordinis.
9. Ne te spernas, sed discernas
Homo, gemma regia,
Te perpende et attende,
Qua sis factus gratia.
10. Recordare, quis et quare
Sis a Deo conditus,
Cuius heres nunc maneres,
Si fuisses subditus.
11. O mortalis, quantis malis
Meruisti affici,
Dum rectori et auctori
Noluisti subici!
12. Sed maiores sunt dolores
Infernalis carceris,
Quo mittendus et torquendus
Es, si male vixeris.
13. Cui mundus est iucundus,
Suam perdit animam,
Pro re levi atque brevi
Vitam perdit optimam.
14. Ergo cave, ne suave
Iugum spernas Domini
Nec abiecta lege recta
Servias libidini.
15. Si sunt plagae, curam age,
Ut curentur citius,
Ne, si crescant et putrescant,
Pergas in deterius.
16. Ne desperes, nam coheres
Christi esse poteris,
Si carnales, quantum vales,
Affectus excluderis.
17. Si formidas, ne diffidas,
Sed medelam postula,
Noxam plange, corpus ange,
Dilue piacula.
18. Si vivorum et functorum
Christum times iudicem,
Debes scire, quod perire
Suum non vult supplicem.

19. Preces funde, pectus tunde, Flendo cor humilia; Paenitenti et gementi Non negatur venia.	26. Nam placatum eius natum Tunc habere poteris, Si fideli mente caeli Reginam rogaveris.
20. Exorando et laudando Mariam commemora, Nam delere potest vere Quaecumque facinora,	27. Virgam Iesse, quam praeesse Cunctis scis viventibus, Supplex ora et implora Totis hanc visceribus.
21. Si antiquus inimicus Suggerit illicita, Stellam maris, ne vincaris, Mente posce subdita.	28. Hanc require, quae lenire Solet corda tristium; Certus esto, quod sit praesto Votis se precantium.
22. Si te sentis temptamentis Urgeri daemonicis, Mox respiras, si requiras Matrem summi iudicis.	29. Haec regina de ruina Facies te surgere, Haec profecto te directo Deducet itinere.
23. Nam si quando te temptando Dirus serpens laeserit, Suspiranti et oranti Pia mater aderit.	30. Ipsa multos iam sepultos Fecit reviviscere, Haec adversos et subversos Potest Deo iungere.
24. Quodsi forte mortis portae Te vicinum sentias, Crede tamen, quod iuvamen Per eam accipias.	31. Ipsam ama, ad hanc clama Cordis desiderio, Ut sustentet et praesentet Te beato filio.
25. Si te doles ferre moles Culparum prementium, Hanc precare, ut placare Possis eius filium.	32. Hanc si colis, veri solis Perfrueris lumine, Hac adiutus eris tutus Ab omni formidine.
33. Hoc credendum et fatendum
Ad honorem Domini,
Quod subiecit, quidquid fecit,
Christus matri virgini.

Rhythmus II.

1. Omni die dic Mariae, Mea, laudes, anima, Eius festa eius gesta Cole splendidissima.	2. Contemplare et mirare Eius celsitudinem, Dic felicem genetricem, Dic beatam virginem.

3. Ipsam cole, ut de mole
Criminum te liberet,
Hanc appella, ne procella
Vitiurum superet.
4. Haec persona nobis bona
Contulit caelestia,
Haec regina nos divina
Illustravit gratia.
5. Lingua mea, dic tropaea
Virginis puerperae,
Quae inflicturn maledictum
Miro transfert genere.
6. Sine fine dic reginae
Mundi laudum cantica,
Eius bona semper sona,
Semper illam praedica.
7. Omnes mei sensus, ei
Personate gloriam,
Frequentate tam beatae
Virginis memoriam.
8. Nullus certe tam disertae
Exstat eloquentiae,
Qui condignos promat hymnos
Eius excellentiae.
9. Omnes laudent, undegaudent,
Matrem Dei virginem,
Nullus fingat, quod attingat
Eius celsitudinem.
10. Nemo dicet, quantum licet
Laudans, eius merita,
Cuius cuncta sunt creata
Ditioni subdita.
11. Sed necesse, quod prodesse
Constat piis mentibus,
Ut intendam et impendam
Me ipsius laudibus.
12. Quamvis sciam, quod Mariam
Nemo digne praedicet,
Tamen vanus et insanus
Est, qui illam reticet.
13. Cuius vita erudita
Disciplina caelica
Argumenta et figmenta
Destruxit haeretica.
14. Cuius mores tamquam flores
Exornant ecclesiam,
Actiones et sermones
Miram praestant gratiam.
15. Evae crimen nobis limen
Paradisi clauserat,
Haec, dum credit et obedit,
Caeli claustra reserat.
16. Propter Evam homo saevam
Accepit sententiam,
Per Mariam habet viam,
Quae ducit ad patriam.
17. Haec amanda et laudanda
Cunctis specialiter,
Venerari et precari
Decet illam iugiter.
18. Ipsam posco, quam cognosco
Posse prorsus omnia,
Ut evellat et repellat,
Quaecumque sunt noxia.
19. Ipsa donet, ut, quod monet
Eius natus, faciam,
Ut finita carnis vita
Laetus hunc aspiciam.

Rhythmus III.

1. O cunctarum feminarum
Decus atque gloria,
Quam electam et propectam
Scimus super omnia.
2. Clemens audi, tuae laudi
Quos instantes conspicias,
Munda reos et fac eos
Bonis dignos caelicis.

3. Virga Iesse, spes oppressae
Mentis et refugium,
Decas mundi, lux profundi,
Domini sacrarium.
4. Vitae forma, morum norma,
Plenitudo gratiae,
Dei templum et exemplum
Totius iustitiae.
5. Virgo, salve, per quam valvae
Caeli patent miseris,
Quam non flexit, nec illexit
Fraus serpentis veteris.
6. Gloriosa et formosa
David regis filia,
Quam elegit rex, qui regit
Et creavit omnia.
7. Gemma decens, rosa recens,
Castitatis lilium,
Castum choram ad polorum
Quae perducis gaudium,
8. Rationis et sermonis
Facultatem tribue,
Ut tuorum meritorum
Laudes promam strenue.
9. Opto nimis, ut imprimis
Tui des memoriam,
Ut frequenter et decenter
Tuam cantem gloriam.
10. Quamvis muta et polluta
Mea sciam labia,
Praesumendum, non silendum
Est de tua gloria.
11. Virgo, gaude, omni laude
Digna et praeconio
Quae damnatis libertatis
Facta es occasio.
12. Semper munda et fecunda
Virgo et puerpera,
Mater alma, velut palma
Florens et fructifera.
13. Cuius flore vel odore
Recreari cupimus,
Cuius fructu nos a luctu
Liberari credimus.
14. Pulchra tota, sine nota
Cuiuscumque maculae,
Fac nos mundos et incundos
Te laudare sedule.
15. O beata, per quam data
Nova mundo gaudia,
Et aperta fide certa
Regna sunt caelestia.
16. Per quam mundus laetabundus
Vero fulget lumine,
Antiquarum tenebrarum
Exutus caligine.
17. Nunc potentes sunt egentes
Sicut olim dixeras,
Et egeni fiunt pleni,
Quod tu prophetaveras.
18. Per te morum nunc pravorum
Relinquuntur devia,
Doctrinarum perversarum
Pulsa sunt vestigia.
19. Mundi luxus atque fluxus
Docuisti spernere
Deum quaeri, carnem teri,
Vitiis resistere,
20. Mentis cursum tendi sursum
Pietatis studio,
Corpus angi, motus frangi
Pro caelesti praemio.
21. Tu portasti intra casti
Claustra ventris Dominum
Redemptorem, ad honorem
Nos reformans pristinum.
22. Mater facta, sed intacta,
Genuisti filium,
Regem verum atque rerum
Creatorem omnium.

23. Benedicta, per quam victa Hostis est versutia, Restitutis spe salutis Datur indulgentia.	29. Eruditus et munitus Divinis eloquiis, Timoratus et ornatus Sacris exercitiis,
24. Benedictus rex invictus, Cuius mater crederis, Qui reatus ex te natus Nostri solvit generis.	30. Constans, gravis et suavis, Benignus, amabilis, Simplex, purus et maturus, Patiens et humilis.
25. Reparatrix et solatrix Desperantis animae, A pressura, quae ventura Malis est, me redime.	31. Corde prudens, ore studens Veritatem dicere, Malum nolens, Deum colens Pio semper opere.
26. Pro me pete, ut quiete Sempiterna perfruar, Ne tormentis comburentis Stagni miser obruar.	32. Esto nutrix et adiatrix Christiani populi, Pacem praesta, ne molesta Nos perturbent saeculi.
27. Quod requiro, quod suspiro, Mea sana vulnera, Et da menti te poscenti Gratiarum munera.	33. Da levamen et invamen Tuum illis iugiter, Tua festa sive gesta Qui colunt alacriter.
28. Ut sim castus et modestus, Dulcis, blandus, sobrius, Pius, rectus, circumspectus Simultatis nescius.	34. Pater Deus, fili Deus, Deus alme spiritus, Per aeterna nos gubernas, Deus unus, saecula.

Rhythmus IV.

1. Salutaris stella maris, Summis digna laudibus, Quae praecellis cunctis stellis Atque luminaribus.	4. Illibata et ditata Caelesti progenie, Gravidata nec privata Flore pudicitiae.
2. Tua dulci prece fulci Supplices et refove, Quidquid gravat vel depravat Mentes nostras, remove.	5. Nam, quod eras, perseveras, Dum intacta generas, Illum tractans atque lactans, Per quem facta fueras.
3. Virgo, gaude, quae de fraude Daemonis nos liberas, Dum in vera et sincera Deum carne generas,	6. Mibi maesto nunc adesto Dans perenne gaudium, Dona, quaeso, nimis laeso Optatum remedium.

7. Commendare me dignare
Christo, tuo filio,
Ut non cadam, sed evadam
De mundi naufragio.
8. Fac me mitem, pelle litem,
Compesce lasciviam,
Contra crimen da munimen
Et mentis constantiam.
9. Non me liget nec fatiget
Saeculi cupiditas,
Quae obscurat et indurat
Mentes sibi subditas.
10. Nunquam ira, nunquam dira
Me vincat elatio,
Quae multorum fit malorum
Frequenter occasio.
11. Ora Deum, ut cor meum
Sua servet gratia,
Ne antiquus inimicus
Seminet zizania.
12. Da virtutum mihi scutum
Ne in bello concidam
Fidem rectam, spem robustam,
Caritatem fervidam.
13. Da furoris et timoris
Superare vitia,
Et ut linguam sic restringam,
Ne loquatur noxia.
14. Maris stella, interpella,
Quem portasti utero,
Ut hoc mare transmeare
Cursu donet prospero.
15. Det timorem et amorem
Sui semper nominis,
Donet pacem et fornacem
Extinguat libidinis.
16. Castitatis, pietatis
Munimenta conferat,
Assit rector et protector
Nec unquam me deserat.
17. O praecleara, viam para
Ad supernam patriam,
Sic me sana, ut mundana
Gaudia despiciam.
18. Quod imploro, non ignoro
Dare te fidelibus,
Cuius iussa inconcussa
Manent modis omnibus.
19. Mater bona, meis dona
Requiem parentibus
Necnon cunctis iam defunctis
Notis et affinibus.
20. Hunc egenum fac ad plenum
Pervenire gaudium,
Quo manere et videre
Tuum possim filium.
21. Meos notos fac devotos
Piis semper actibus,
Ut mandatis veritatis
Totis instent viribus.
22. Mala pelle et refelle
Hostium versutias,
Spirituales et carnales
Compesce nequitias.
23. Virgo lenis, a catenis
Criminum nos eripe,
Ut soluti simus tuti
Victo mortis principe.
24. Adiutricem et tutricem
Te ubique sentiant.
Qui felicem genetricem
Dei te pronuntiant.
25. Maris stella, de procella
Saeculi nos libera
Protogendo et praebendo
Cuncta nobis prospera.
26. Splendor patris, factor matris,
Iesu, nostra gloria,
Da, ut fiam per Mariam
Tui dignus gratia.

27. Dominator et salvator
Mundi benignissime,
Da virtutem et salutem
Corporis et animae,
28. Ut saluti restituti
Te laudemus, Domine,
Qui salvasti, quos creasti,
Natus alma virgine.

29. Pater Deus, fili Deus,
Deus alme spiritus,
Per aeterna nos gubernas,
Deus unus, saecula.

Rhythmus V.

1. Mater Christi, quae tulisti
Sacris hunc visceribus
Absque viro partu miro,
Quo pax datur gentibus.
2. Huc aspectum, huc affectum
Dirige propitium,
Condescendens et impendens
Miseris auxilium.
3. Virgo mitis, quae contritis
Spem largiris veniae,
Posce Deum, ut tropaeum
Suae det ecclesiae.
4. Dona pacem et fallacem
Inimicum contere,
Ne ignitis is sagittis
Possit nos elidere.
5. Iucundare, quae portare
Meruisti Dominum,
Mundi lucem, vitae ducem,
Salvatorem hominum.
6. Incorrupta et intacta
Genuisti puerum,
Nullum tamen hinc gravamen
Tuum laesit uterum.
7. Alter partus gravat artus,
Incutit suspiria;
Tuus fractus pellit lactus
Dans aeterna gaudia.
8. Aliarum teminarum
Proles fletu funditur,
Partus iste nil scit triste,
Quando Deus nascitur.
9. Benedicta, quae delicta
Primae matris operis
Et divinam medicinam
Impetrasti miseris.
10. Benedictus, qui amictus
In te carnis trabea
Nos erexit et evexit
Ad regna siderea.
11. O quam letis a prophetis
Es laudata vocibus,
Hoc secretum, quod impletum
Est in te, mirantibus!
12. Te beatam et praelatam
Cunctis esse docuit,
Cum suave illud Ave
Gabriel aperuit.
13. Tu portasti et lactasti,
Benedicta domina,
Quem adorat, quem honorat
Mundi trina machina.
14. Adorabas et lactabas
Deum factum hominem,
Qui nos lavit et salvavit
Suum ponens sanguinem.

15. Vagientem et lactentem
Confovebas gremio,
Servi ille, tu ancillae
Functa es officio.
16. Tu docentis et vescentia
Usa es praesentia,
Te sciente et vidente
Fecit mirabilia.
17. Te praesente et monente
Consecravit nuptias,
Quando vino repentino
Sex implevit hydrias.
18. Tu divinae disciplinae
Pascbaris gratia,
Dum signorum et verborum
Eius esses conscia.
19. Quot angores, quot dolores
Tua sensit anima,
Cum in crucem summum ducem
Gens levavit pessima!
20. Quot lamenta, quot tormenta,
Quanti tui gemitus,
Cum rex caeli tam crudeli
Morti esset traditus!
21. Corde tristi pertulisti
Passionis gladium,
Cum irrisum et occisum
Tuum cernis filium.
22. Nam rex magnus velut agnus
Immolari voluit
Et par crucem nobis lucem
Et salutem tribuit.
23. Eius poena nos ad regna
Provehit caelestia,
Crux virtutis et salutis
Certa est fiducia.
24. Mundum regens velut egens
Visus est incredulis,
Ut per formam servi normam
Vitae daret servulis.
25. Rex immensus est suspensus
Crucis in patibulo,
A poenarum aeternarum
Salvans nos periculo.
26. Pius Iesus flagris caesus
Et corona spinea
Coronatus et per latus
Est transfixus lancea.
27. Qui effringens chaos ingens
Spoliavit inferos,
Fractis portis dirae mortis
Vinctos facit liberos.
28. O quam laeta es effecta
Die facta tertia,
Cum rex fortis victae mortis
Protulit indicia!
29. Nam antiquum inimicum
Diris stringens vinculis
Se videndum et tangendum
Praebuit discipulis.
30. Quis narrare, quis pensare
Tuum possit gaudium,
Quando maestis rex caelestis
Pacis dedit nuntium?
31. Unde tibi laus ascribi
Debet atque gloria,
Quae tantorum gaudiorum
Facta es materia.
32. Post tot signa, quae tu digna
Meruisti cernere,
Ad paternum vides thronum
Filium ascendere.
33. Cui iuncta super cuncta
Potestatem obtines,
Omnis soli, omnis poli
Supergressa ordines.
34. O regina, huc inclina
Piae mentis lumina
Et excusa prece fusa
Servulorum crimina.

35. Iam sublimis facta nimis
Manes iuxta filiam,
Celsa sede intercede
Pro salute omnium.
36. Nos conforta et reporta
Munus indulgentiae,
Ut reformes nos enormes
Ad statum iustitiae.
37. Meis caris largiaris
Iam defunctis veniam
Et cunctorum commodorum
His, qui vivunt, copiam.
38. Illis mecum dona precum
Tuarum suffragia,
Ut moderna et aeterna
Fruamur laetitia.
39. O Maria, mater pia,
Tuum da subsidium,
Quo vincamus et vivamus
In terra viventium.
40. Da medelam et tutelam
Cunctis te colentibus,
Pacem bonam et coronam
Cum supernis civibus.
41. Pater Deus, fili Deus,
Deus alme spiritus,
Per aeterna nos gubernata
Deus unus saecula.

Rhythmus VI.

1. Ave, virgo, quae origo
Nobis es laetitiae
Redemptorem et auctorem
Pariendo gloriae.
2. Virgo mater, per quam ater
Spiritus occubuit,
Quo primaeva mater Eva
Suggerente corrui;
3. Alma parens, omni carens
Corruptelae macula,
Quam elegit, qui confregit
Dirae mortis vincula;
4. Clemens praesta, ut qui festa
Tua gaudent colere,
Gratulentur et ditentur
Verae lucis manere.
5. Mater Christi, quae das tristi
Animae laetitiam,
Da, quod quaero, ut sincero
Corde Christo serviam.
6. Mansuetum et quietum
Redde meum animum,
Ut in Deum aut in meum
Non delinquam proximum.
7. Margarita summi sita
Regis diademate,
Quae cunctarum gratiarum
Es ornata schemate;
8. Maris stella, Dei cella
Virtutisque speculum,
Quam miratur et precatur
Universum saeculum;
9. Da, ut queam mentem meam
Emundare vitiis
Exercendo et colendo
Sacris eam studiis.
10. Dona, inquam, ut evincam
Temptamenta daemonum,
Ne permittas per sagittas
Me perire criminum.

11. O decora, Deum ora,
Ut det mihi veniam,
Et sis custos, ne robustos
Meos hostes sentiam.
12. Obtineto, ut, quod peto,
Merear accipere,
Ut in finem non declinem
A recto itinere.
13. O puella, quae ut stella
Matutina radias,
Cum nocturnas pellens umbras
Veram lucem nuntias,
14. Curam habe, ut a labe
Criminum purifices,
Et, qua nites, tuos dites
Castitate supplices.
15. Princeps mortis nos intortis
Inquietat iaculis;
Tu resiste, ne nos iste
Suis trahat vinculis.
16. Dona pacem, per quam vacem
Divinis obsequiis,
Ne per curas transituras
Veris priver gaudiis.
17. Da, ut gratum famulatum
Reddam regi gloriae,
Et ipsius amor pius
Meae sint deliciae.
18. Reos munda et circumda
Tuo nos praesidio,
Fac securos nos et puros
Ab omni contagio.
19. Liberari et salvari
Per te nos confidimus,
Quam clementem et potentem
Super omnes novimus.
20. Nam praedives inter cives
Es caelestis patriae,
Ex qua manat, qui nos sanat,
Fons caelestis gratiae.
21. O sophia, quam Maria
Incarnatam edidit,
Nec sic florem vel decorem
Castitatis perdidit,
22. Tibi canto nunc pro tanto
Laudes beneficio,
Quo laetati et ditati
Sumus vitae praemio.
23. Rex virtutum, cuius nutum
Nihil potest fallere,
Nos tuere atque verae
Lucis dita munere.
24. En, ieiunus a te munus
Posco, ne deficiam,
Ut sacrarum scripturarum
Mibi des scientiam.
25. Micas panis velut canis
Dari mihi postulo,
Et, quod quaero, tuo spero
Te daturum servulo.
26. Rex benigne, fac me digne
Tuam matrem colere,
Quae portavit et lactavit
Te sacrato ubere.
27. Da virtutem, ut refutem
Omnem immunditiam,
Fac me mitem, ut devitem
Zelum et superbiam.
28. Honestorum mihi morum
Para elegantiam,
Pelle dolum, ut te solum
Pura mente cupiam.
29. Iesu bone, sic dispone
Horam mei transitus,
Ut ad chorum electorum
Meus pergat spiritus.
30. Pater Deus, fili Deus,
Deus alme spiritus,
Per aeterna nos gubernas,
Deus unus, saecula.

Rhythmus VII.

1. Lux sanctorum, spes lapsorum, Virgo mater Domini, Per quam vita restituta Est perennis homini,	10. Ingens metus atque fletus Meam turbat animam, Pavet sensus, dum suspensus Horam pensat ultimam.
2. Gembundo corde fundo Ad te preces, domina, Namque gravi, quam paravi, Premor valde sarcina.	11. Quis futurus est securus In illo examine, Quando patent, quae nunc latent, Arguente lumine?
3. Solve moles, sicut soles, Quibus pressus iaceo, Et excusa, quod confusa Mente factum doleo.	12. Quo dolore, quo maerore Deprimuntur miseri, Qui abyssis pro commissis Submergentur inferi!
4. Dolor ingens me constringens Vehementer cruciat, Culpa telum cor anhelum Siquidem dilaniat.	13. Ululatus et ploratus Frustra dabunt perditum, Cum maligni saevo igni Semel erunt traditi.
5. O quam pravi et ignavi Sunt, qui mundum diligunt, Non attendunt, cui vendunt Se, qui Deum negligunt.	14. Heu, quid egi, quo impegi, Quo infelix cecidi! Quo deducunt, quem seducunt, Fraudes hostis perfidi!
6. Vere caecus et ut pecus, Expers est scientiae, Quem deflectat hoc, quod spec- tat In valle miseriae.	15. Ad quem tendam, ut tremen- dam Evadam sententiam? Quem requiram, per quem iram Iudicis effugiam?
7. Nam quem fructum nisi luctum Praestant mundi gaudia, Cuius cura gignit dura Miseris supplicia?	16. O Maria, qua sophia Prodiit altissimi, Ut credendo et sequendo Posset homo redimi,
8. Parce fienti et dolenti, Summe rerum arbiter, Nam mandata per te data Sum transgressus nequiter.	17. Formidandum redde blandum Iudicem supplicibus, Ne iratus ob reatus Saevis tradat ignibus.
9. Erubesco et tabesco Tuam timens faciem, Dum meorum delictorum Perpendo congeriem.	18. Caeli scala, fac me mala, Quae impugnant, vincere Et in bono, quod propono, Constanter persistere.

19. Nunquam sinas in me spinas Vitorum crescere, Quae ad fructum nos virtutum Doces semper tendere.	26. Virgo lenis, a terrenis Munda nos affectibus Et cunctorum delictorum Nos absolve nexibus.
20. Clemens dona, ut patrona Velis esse misero, Ut sis mecum, cum ad aequum Tribunal processero.	27. Paradisi, quo divisi Exsulamus, aditum Nobis pande, quod ob grande Nimis potes meritum.
21. Supplicando me commendo Tuo patrocinio, Ne rex fortis dirae mortis Tradat me supplicio.	28. Illic patrem atque matrem Meam fac constitui Et bonorum aeternorum Ubertate perfrui.
22. Preces funde et responde Pro me ante iudicem, Nam offensae sunt immensae, Quae accusant supplicem.	29. Regem caeli pro fideli Semper ora populo, Ut ab isto duce Christo Eruamur saeculo.
23. Desperarem, si pensarem Mea tantum merita Nec audissem aut sensissem Te salvare perdita.	30. Deo cara, nobis para Viam ad caelestia, Ubi frui Christi tui Mereamur gloria.
24. Mater alma, tuis salva Precibus hunc miserum, Quem subegit et confregit Magna moles scelerum.	31. Auctor mundi, qui effundi Tuo ventre voluit, Se amare et servare Nobis det, quod docuit.
25. A peccatis et a mortis Libera praepositis Te poscentem et habentem Spem in tuis meritis.	32. Pater Deus, fili Deus, Deus alme spiritus, Per aeterna nos gubernas, Deus unus, saecula.

Rhythmus VIII.

1. Caeli porta, per quam orta Salus est fidelium, Porta lucis, quae perducis Ad perenne gaudium;	3. Virgo prudens, quae excludens Primae culpam feminae Gestas fructum non productum Ex virili semine;
2. Virgo clara, quae ignara Virilis consortii Meruisti esse Christi Mater, Dei filii;	4. Sume vota nec remota Tuis sis supplicibus, Sed intende et defende Nos a malis omnibus.

5. Multa de te sunt prophetae
Locuti praesagia,
Non ignari singulari
Te ditandam gratia.
6. Nam qui nasci atque pasci
Tua carne voluit,
Nec scripturis nec figuris
Tuas laudes tacuit.
7. Prima parens sensu carens
Meruit interitum,
Dum serpenti se fallenti
Credid gustans vetitum.
8. Causa plane tu humanae
Salutis praecipua,
Tua causa quondam clausa
Patet caeli ianua.
9. Nam spernendo et cavendo
Blandimenta saeculi,
Quod est mirum, caput dirum
Contrivisti zabuli.
10. Serpens dirus suum virus
Evae dando nocuit,
Sed prudentem tuam mentem
Fallere non potuit.
11. Tu primatum et ducatum
Gerens continentium
Casti gregis chorum regis
Per callem egregium.
12. Mundi florem contra morem
Tui spernens generis
Carnis curam et naturam
Cohibendam suggeris,
13. Viam rectam et perfectam
Pandens te sequentibus,
Ut modestis et honestis
Se perorment moribus.
14. Nam mundana prorsus vana
Docuisti gaudia,
Fugitiva et nociva,
Falsa, deceptoria.
15. Mater Eva morte saeva
Prolem suam perdidit;
Tua fides, qua renides,
Nobis vitam reddidit.
16. Tu praeclarus es thesaurus
Omnium charismatum,
Sane plenus et amoenus
Hortus es aromatum.
17. Fons redundans, reos mundans
Aquarum viventium,
Hinc qui bibunt, non peribunt
Sed habent remedium.
18. Fons signatus, non turbatus
Bestiarum pedibus,
Non confusus, red conclusus
Divinis virtutibus.
19. Exquisitis margaritis
Ornantur monilia,
Sed tuorum plane morum
Exstat maior gratia.
20. Solent mire delinire
Vernantes areolae;
Quam plus grata vernant sata
Caelestis agricolae!
21. Flores verni solent cerni
Voluptate nimia;
Tu delectas mentes rectas
Praecellenti gratia.
22. Nam si flores dant odores
Et decorem proferunt,
Mox marcescunt et arescunt
Nec durare poterant.
23. Tuus viror, quem plus miror,
Non est corruptibilis,
Nec marcescit nec decrescit,
Sed est immutabilis.
24. Tua fama thymia
Balsamumque superat,
Dum fraglascit, mentes pascit
Et a morte liberat.

25. Nunc elati sunt prostrati,
Sicut dicis cantico,
Et abiecti sunt proveci
Honore mirifico.
26. Universus est aspersus
Mundus Christi gratia,
Qui te matre sine patre
Natus regit omnia.
27. Concubinae et reginae
Tuas laudes praedicant,
Linguae, gentes iam credentes
Tibi rite supplicant.
28. Te laudantes et mirantes
Pulchrae Sion filiae
Illustrari et ornari
Tua gaudent specie.
29. Te decoram ut auroram
Universis praeferunt,
Te electam et perfectam,
Te reginam asserunt.
30. Quae est ista tam venusta,
Elegans et inclita,
Quae tot donis, tot coronis
Est virtutum praedita?
31. Turturinas habes genas,
Columbinos oculos,
Speciosa ut columba
Ad aquarum rivulos,
32. Cuius vita insignita
Cunctis est virtutibus,
Cuius gesta sunt honesta
Prae cunctis viventibus;
33. Quae pigmentis et unguentis
Cunctis es suavior,
Speciosis prorsus rosis
Liliisque gratior.
34. O felicem genetricem,
Cuius sacra viscera
Meruere continere
Continentem aethera!
35. Felix pectus, in quo tectus
Rex caelorum latuit,
Felix venter, quo clementer
Carnem Deus induit.
36. Felix sinus, quo divinus
Requievit spiritus,
Felix alvus, quo fit salvus
Homo fraude perditus.
37. Felix thorax et decorus
Istius puerperae,
Quem maritus, ut est ritus,
Non praesumpsit tangere.
38. O mamilla, cuius stilla
Fuit eius pabulum,
Qui dans terrae fructus ferre
Pascit omne saeculum.
39. Hac in domo Deus homo
Fieri disposuit,
Hic absconsus pulcher sponsus
Vestem suam induit.
40. Sic natura vinci iura
Novo stupet ordine,
Rerum usus est exclusus
Pariente virgine.
41. Mater Dei, nostrae spei
Causa et exordium,
Posce natum, ut optatum
Nobis det remedium.
42. Istam caecum sana precum
Tuarum suffragio,
Ut per viam ire sciam
Tuo gratam filio.
43. In hac vita sic me dita
Donis salutaribus
Dando pignus, quo sim dignus
Gaudiis caelestibus.
44. De mortalis vitae malis
Me dignanter erue
Et post mortem fac consortem
Quietis perpetuae.

45. Pro meorum propinquorum   46. O beata, miserata
Te salute postulo,   Preces meas suscipe,
Ut laetentur et salventur   Et de malis universis
Ex omni periculo.   Nos clementer eripe.

47. Pater Deus, fili Deus,
Deus alme caritas,
Per aeterna nos gubernata
Saecula, Deus trinitas.

Rhythmus IX.

1. Animarum spes lapsarum,
Virgo mater, unica,
Gignens regem, cuius legem
Mundi servat fabrica,
2. Porta ducis, qui per crucis
Salvans nos mysterium
Ad sanctorum angelorum
Restaurat consortium,
3. Sume laudes atque grates,
Quas devotus concino,
Namque scio sic me pio
Placiturum Domino.
4. O beata, benedicta,
Gloriosa domina,
Quae divina medicina
Mundi purgas crimina.
5. Felix mater, cuius venter
Omni carens macula
Regem texit atque vexit,
Qui gubernat saecula.
6. Quam sacrata, quam beata
Manus atque brachia,
Quae paverunt, quae gesserunt,
Per quem vigent omnia.
7. Culpa Evae corruptelae
Fecit nos obnoxios,
Tu captivos adoptivos
Facis Dei filios.
8. Virgo mitis, imperitis
Lumen da scientiae
Et adfectis pro delictis
Posce munus veniae,
9. Quae es sola plena schola
Virtutum caelestium,
Intuere et medere
Morbis te poscentium.
10. Quis narrare, quis pensare
Tua possit merita,
Per quam gratis captivatis
Est libertas reddita.
11. Non est sensus sic extensus
Ut tot laudes disserat,
Nec humanum os tam sanum,
Ut tot voces proferat.
12. Nullum naevum, nihil saevum,
Nil, quod laedat, contines,
Tam decore quam honore
Universis praemines.
13. Omnes orent et honorent
Tuam excellentiam,
Quamvis bene nullus plene
Tuam narret gloriam.
14. Licet digne tam insigne
Nullus laudet meritum,
Magnum tamen est iuvamen
Hoc fateri debitum.

15. Stella maris, quae praeclaris
Emicas virtutibus,
Praedicata et laudata
A supernis civibus,
16. Ab errore tuo more
Pereuntes libera,
Fac redire et largire
Gratiarum munera.
17. Primum quidem nobis fidem
Tuis auge precibus
Et da nobis, ut te probis
Imitemur actibus.
18. Spe labentes firma mentes,
Caritate roboras,
Fac concordēs, pelle sordes,
Excusa facinora.
19. Iesse proles, solve moles,
Quae me premunt, scelerum
Atque pacem da feracem
Perfectorum operum.
20. Truculentus et cruentus
Hostis instat nimium,
Nempe certat, ut subvertat
Me per carnis vitium.
21. Nunc latenter, nunc patenter
Non cessat irruere,
Quaerens artem atque partem,
Qua possit subripere.
22. Conservare me dignare,
Gloriosa domina,
Et relide homicidae
Furentis conamina.
23. Sermo vanus aut insanus
Mihi non subripiat,
Non auditus aut pruritus
Gulae me decipiat.
24. Non me tactus aut olfactus
Ad peccatum concitet,
Non me visus sive risus
Aut furor praecipitet.
25. Sic nociva incentiva
Sopiantur corporis,
Ut frigescant et quiescant
Pravi motus pectoris.
26. Sit serena mens et plena
Spirituali gaudio,
Illustrata et purgata
Veræ lucis radio.
27. Meum pectus sic affectus
Caritatis repleat,
Ut ab eo, quidquid Deo
Displicet, removeat.
28. O Maria, vitae via,
Plena Dei gratia,
Inter Deum et hunc reum
Precor, ut sis media.
29. Funde precem, ne in necem
Decidam perpetuam,
Ut sim castus atque fastus
Huius mundi respuam.
30. Ille ductor et instructor
Assit mihi spiritus,
Qui te mundam et fecundam
Fecit esse caelitus.
31. Illa, inquam, ne delinquam,
Me conservet gratia,
Qua replevit te, qui flevit
Inter tua brachia.
32. Orbis rector et protector
Noster clementissime,
Nos invise, ut elisae
Convalescant animae.
33. Lumen sparge tuae largae
Super nos clementiae,
Atque maestis da caelestis
Solamen laetitiae.
34. Dei fili, ex hostili
Serva me fallacia,
Da, ut fiam per Mariam
Tua dignus gratia.

85. Ob amorem et honorem Matris tuae tribue, Ut cum bonis fruatur donis Quietis perpetuae.	36. Te laudamus et rogamus Per ipsius meritum, Ut aeterni nobis regni Clemens pandas aditum.

37. Pater Deus, fili Deus, :
Deus almae caritas,
Per aeterna nos gubernata
Saecla, Deus trinitas.

Rhythmus X.

1. O regina, quam divina Praeelegit gratia, Cuius partus sacrosanctus Instauravit omnia.	8. O benigna, quis te digna Laude possit colere, Quae ditari singulari Mernisti munere?
2. Quae odorem gratiorem Ture das et balsamo, Qua excelsus est egressus Ut sponsus de thalamo.	9. Cum aurora sit decora, Quando rubens oritur, Comparata minus grata, Minus pulchra cernitur.
3. Mater regis, per quem legis Panduntur mysteria, Cuius natum olim vatium Canebant praeconia.	10. Luna claret, quando paret Nullis tecta nubibus, Sed maiorem tu fulgorem Piis inferis mentibus.
4. Fons virtutum, da, ut lutum Vitiorum deseram, Mentis visum atque nisum Ad superna transferam.	11. Cunctis horis lux fulgoris Tui nos laetificat, Nam vix una nocte luna Super terram emicat.
5. Sic infundas, qua redundas, Cordi meo gratiam, Ut terrena fide plena Praeditus despiciam.	12. Luna plena fit amoena, Sed defectum patitur, Modo patens, modo latens Nunquam stare noscitur.
6. Mater Dei, cordis mei Munda penetralia Ac meorum laborum Dilue contagia,	13. Tu corusca, nunquam fusca, Nostri dux itineris, Non oblecta, sed electa Sicut sol aspiceris.
7. Ut peccatis expurgatis Deum honorificem Et a corde pulsa sorde Laudes tuas praedicem.	14. Est revera solis sphaera Mira luce praedita, Saepe tamen ob velamen Nobis est abscondita.

15. Tu praeclara, nunquam rara,
Cuncta supergrederis,
Quae nec tectum nec defectum
Aut occasum pateris.
16. Tota munda et iucunda,
Tota es mirabilis,
Tibi vita nec audita
Nec est visa similis.
17. Cives poli tuae proli
Semper cantant gloriam
Venerantes et mirantes
Tuam excellentiam.
18. Angelorum nempe chorum
Dignitate superas,
Principatus, potentatus
Et virtutes ceteras.
19. O quam grata et beata
Tua est memoria!
Actiones et sermones
Tui sunt remedia.
20. Cuncta recta et perfecta,
Cuncta sunt salubria,
Ex his venit, quae nos lenit,
Vitalis fragrantia.
21. Gratulamur et conamur
Laudes tuas canere,
Quamvis totum cor devotum
Nequeat exprimere.
22. Sic est densa, sic immensa
Laudis tuae copia,
Ut profunda et facunda
Succumbant ingenia.
23. Nemo praebet, quantas debet,
Laudes tuae gloriae,
Qua processit, qui repressit
Auctorem malitiae.
24. Benedicta, quae relicta
Vana carnis gloria
Aeternorum gaudiorum
Exstitisti nuntia.
25. Benedictus, qui adfectus
Crucis in patibulo
Nos salvavit et donavit
Pacem suo populo.
26. Virgo mitis, infinitis
Praedicanda laudibus,
Tuum natum fac placatum
Cunctis te colentibus.
27. Da perfectum intellectum,
Quo devitem noxia
Fac me nosse et da posse
Quaeque sunt utilia.
28. Curam gere, ut sincere
Conversari studeam
Et devotus carnis motus
Spiritu coerceam.
29. Mater agni, qui tyranni
Victor cepit spolia,
Quo elisi paradisi
Caremus laetitia.
30. Noxas dele parentelae
Meae tuis precibus
Et da cunctis mihi iunctis
Frui bonis omnibus.
31. Virgo sancta, mater casta,
David proles inclita,
Pia prece nos de faece
Peccatorum suscita.
32. Proles Iesse, per quam fessae
Reparantur animae,
Fac nos fortes et cohortes
Tenebrarum comprime.
33. Ab his telis tuos velis
Supplices defendere
Quibus perit, quisquis quaerit,
Carni satisfacere.
34. Virgo lenis, nos a poenis
Salva gehennalibus
Nec substerni nos inferni
Sinus cruciatibus.

35. Vitam laetam et quietam
Fac nos semper agere,
Ut virtutis et salutis
Gaudcamus munere.
36. Supplex oro, ut in choro
Te sanctorum videam
Et divinae sine fine
Dono lucis gaudeam.
37. Iesu Christe, per quem iste
Mundus primo factus est,
Homo-Deus, per quem reus
Homo liberatus est;
38. Metuende rex, defende
Nos a malis omnibus
Redde vicem hanc felicem
Mariam colentibus.
39. Ut restaures nos, haec aures
Tuas pulset precibus,
Haec sustentet et praesentet
Tuis nos aspectibus.
40. Rex aeternae, pio cerne
Supplices intuitu
Et illustra corda nostra
Tuo sancto spiritu.
41. Propter illam, quae mamillam
Tibi dedit parvulo,
Munimentum et augmentum
Tuo praesta populo.
42. Pastor bone, a leone
Tuas oves libera
Et cum illis, qui in caelis
Gaudent, nos adnumera.
43. Regi magno laus et agno,
Patri atque filio
Flaminique, qui utrique
Compar est imperio.

Rhythmus XI.

1. Beatarum feminarum
Virgo beatissima,
Illum gerens, qui nos quaerens
Visitavit infima,
2. Regis mater, cuius pater
Non cognovit feminam,
Mater eius, mundi huius
Qui gubernat machinam,
3. Quae caelesti adimplesti
Totum orbem dogmate,
Nos emunda, quae fecunda
Facta es charismate,
4. De terreno fac me caeno
Nisu mentis surgere
Atque totum meum votum
Ad summa dirigere:
5. Ut non segnis sumnis regnis
Admisceri studeam,
Ne ab istis exsul tristis
Sine fine maneam.
6. O beata fiant grata
Nostra tibi cantica,
Nec sit vilis haec exilis
Tibi laus et modica.
7. Grates solvo, dum revolvo,
Quanta nobis feceris,
Dum perpendo, quam horrendo
Malo nos subtraxeris.
8. Crimen Evae fecit breve
Nostrae vitae spatium,
Infinital per te vitae
Nobis datur gaudium.

9. Non est iustum tam venustum
Opus et piissimum
Oblivisci, quod addisci
Convenit potissimum.
10. Immo vere hoc silere
Magnum est periculum,
Quo purgari et salvari
Constat omne saeculum.
11. Praedicandus et laudandus
Tui fructus uteri,
Tua gesta manifesta
Debent cunctis fieri.
12. Gabrielis est de caelis
Ad te factum nuntium,
Quod completum hosti metum,
Nobis dat praesidium.
13. A praeclara missus aula
Sublimique solio
Fert secreta, quae repleta
Sunt perenni gaudio.
14. Sic legatus destinatus
Ob regales nuptias
Petit terras, ut supernas
Pandat amicitias.
15. Ad terrenas officinas
Est elapsus aethere,
Dei natum et statutum
Tibi curat pandere.
16. Ad te tendens, quae resplendens
Eras stirpe regia,
Deo cari et praeclari
David regis filia;
17. Mente mitis, margaritis
Gratiarum praedita,
Nulli nocens, omnes docens
Vita Deo placita;
18. Iam adulta et inculta,
Non mente, sed corpore,
Sancta cultu, sancta vultu,
Prorsus sancta pectore;
19. Primis annis plena magnis
Thesauris scientiae,
Deo cara et ignara
Totius malitiae;
20. Vincens sexum et complexum
Carnalem despiciens,
Deo placens sive tacens
Sive os aperiens;
21. Corde prudens, semper studens
Legis observantiae,
Ex hoc sane non humanae
Laudem quaerens gloriae;
22. Actione et sermone
Irreprehensibilis
Et cunctarum gratiarum
Fulgore mirabilis.
23. Divinorum secretorum
Lator ad te properat,
Fert arcanum, quod humanum
Genus fide liberat.
24. Nec silendum, quod stupendam
Honorem exhibuit
Te mirante, nam hoc ante
Nulla nec post meruit.
25. Hic legatus est testatus
Cunctis te praecellere,
Plane quando te mirando
Salutavit genere.
26. Pandit ore cum honore,
Quod futurum noverat,
Et declarat, quod rex parat,
Qui te consecraverat.
27. Salutavit, nuntiavit
Dei beneficium
Ore blando declarando,
Quod haberes filium.
28. Primum Ave, post suave
Depromit mysterium,
Quod est ingens et pertingens
Ad salutem omnium.

29. O Maria, Deo digna,
Plena, inquit, gratia,
Benedicta et beata
Saecula per omnia.
30. Amans Deum apud eum
Invenisti gratiam,
Qua repleta eris laeta
Prolem gignens regiam.
31. Ne formides, sola fides
Tibi dabit filium,
Contra morem salvatorem
Generabis omnium.
32. Mater eris et diceris
Omnis orbis domina,
Eris parens, sed non carens
Castitate pristina.
33. Ne turberis, ne miseris
Audiens, quod paries;
Gignes quidem, sed ut pridem
Virginem te senties.
34. Appetitus et pruritus
Carnis ignorabitur,
Partum tamen in te flamen
Sanctum operabitur.
35. Summa virtus atque sanctus
Te replebit spiritus,
Ut cunctorum saeculorum
Rex sit tuus genitus.
36. Eris praegnans, namque regnans
In aeternum Dominus
Sumet corpus, per quod opus
Mundi tollet facinus.
37. Is salvabit, quem purgabit
A peccatis, populum,
Regnaturus et daturus
Regnum his in saeculum.
38. Exultabunt et laudabunt
Te fideles feminae,
Erunt omnes nationes
Tuo salvae germine.
39. Credidisti, quod audisti
Mente devotissima,
Ante partum et post partum
Manens integerrima.
40. Ut scripturae praedixere,
Facta es puerpera,
Iam cum nato coronato
Regnas super aethera.
41. Universae iam conversae
Gentes te magnificant,
Te precantur, te mirantur
Ac devote praedicant.
42. Sunt caelestes chori testes,
Quibus es praeposita.
Te cunctorum electorum
Transscendisse merita.
43. Totus orbis te pro morbis
Et necessitatibus
Deprecatur, ut fruatur
Optatis successibus.
44. Te laudamus et rogamus,
Feminarum gloria,
Tuam prolem, verum solem,
Nobis reconcilia.
45. Nos conserva, ne caterva
Laedat adversantium.
Atque caecis tuae precis
Porridge subsidium.
46. Preces fande, ne immundae
Succumbam libidini,
Ut mens mea non sit rea
In conspectu Domini.
47. Stella maris, quae ignaris
Subvenis et perditis,
In hoc salo nos a malo
Tuis salva meritis.
48. Ne amaris patiaris
Absorberi fluctibus,
Qui extollunt atque colunt
Te devotis mentibus.

49. Virgo mitis, ab ignitis
Iaculis me libera,
Quibus cadunt, qui non vadunt
Tua per itinera.
50. Gemebundus fero pondus
Culparum ingentium,
His solutum ad virtutum
Trahe me fastigium.
51. Alma virgo, supplex rogo
Tuam excellentiam,
Ut aeternam per te cernam
Tui nati gloriam.
52. O Messia, de Maria
Nate semper virgine,
Qui purgasti et salvasti
Mundum tuo sanguine.
53. Auctor vitae, nobis mitte
Veritatis spiritum,
Ut sciamus et agamus,
Quod est tibi placitum.
54. Da virtutem, ut immutem
Usus pravi operis,
Dona, inquam, ut relinquam
Cursum vitae veteris.
55. Rex immense, me recense
In terra viventium,
Ne sis memor, quibus premor,
Peccatorum omnium.
56. Culpas lava, quibus prava
Sordet conscientia,
Ut sincera mente pura
Comprehendam gaudia.
57. Nec in lacum me opacum
Permittas descendere,
Quo mittuntur, qui premuntur
Peccatorum pondere.
58. Lux aeterna, sic gubernas,
Quos vocasti, filios,
Ut incestus atque quaestus
Devitemus noxios.
59. Iudex iuste, rogamus te,
Ut des cunctis veniam,
Qui Mariae, matris tuae,
Diligunt memoriam.
60. Sit divinae sine fine
Decus atque gloria
Maiestati, qua creati
Sumus nos et omnia.

Rhythmus XII.

1. Virgo splendens, quae trans-
scendens
Electorum ordines
Magistratum et primatum
Sanctitatis obtines;
2. Quae enixa non amissa
Castitate Dominum
Via pacis ire facis
Nos ad patrem luminum;
3. Stella maris, quae testaris
Erroris itinera
Relinquenda et agenda
Novae lucis opera;
4. Fons virtutum, sic pollutum
Meum os purifices,
Ut favore digna fore
Mea verba iudices.
5. Importunus et indignus
Tuis sum praeconiis,
Cum obsessus et oppressus
Multis sim flagitiis.
6. Tamen spero, quod non ero
Expers voti penitus,
Si te colam, per quam solam
Est ad vitam reditus.

7. *Benedicta, cuius vita
Summo regi placita
Hostem stravit, culpam lavit,
Restauravit perditam.*
8. *Mater Dei, preces ei
Funde, quae nos muniant,
Preces funde, ut secundae
Quaeque res eveniant.*
9. *Tuas preces efficaces
Esse nunquam ambigit,
Quisquis illum, quem pusillum
Lactavisti, diligit.*
10. *Virgo lenis a venenis
Me draconis libera,
Cuius doli celsa poli
Labefactant sidera.*
11. *Pensa, pensa, quam immensa.
Carnis sit fragilitas,
Quam iniquum inimicum
Nostra fert humanitas!*
12. *Dei aula, circumvalla
Tuo nos munimine,
Reos solve, iustos fove,
Imbecilles sustine.*
13. *Mediatrix et salvatrix
Infirmarum mentium,
Fave votis, dans aegrotis
Optatum remedium.*
14. *Caecis lumen et acumen
Caligosis repara,
Leva pressos, iuva fessos,
Maerentes exhilara.*
15. *Egenorum et victorum
Consolare gemitum,
Peregrinis et captivis
Gratum posce reditum.*
16. *Ut laetantes navigantes
Veniant ad littora,
Violentos claude ventos
Mota sedans aequora.*
17. *Inimicos fac amicos
Et benignos invicem,
Ut non gravem, sed suavem
Sentiamus iudicem.*
18. *Pro Indaeis, licet reis,
Tuum roga filium,
Ut agnoscant hunc et poscant
Eius adiutorium.*
19. *O magistra et ministra
Verae sapientiae,
Fac me rectum et perfectum
In via iustitiae.*
20. *Posce natum, ut reatum
Meum ipse deleat,
Et implora, ut in hora
Mortis nil me terreat.*
21. *Ora regem, ut sic legem
Ipsius custodiam,
Ut ex mundo transeundo
Laetus hunc aspiciam.*
22. *O beata, sic peccata
Tuis dele precibus,
Quae commisi, paradisi
Ut quiescam sedibus.*
23. *Te colentes fac gaudentes,
Cuncta pellens noxia
Et procura, ut mansura
Perfruamur gloria.*
24. *Maris stella, sic compella
Aures summi iudicis,
Ut nos festis rex caelestis
Societ angelicis.*
25. *Ut in sorte et cohorte
Supernorum civium
Numeremur et laetemur
In terra viventium.*
26. *Vitae dator et plasmator
Ac redemptor hominis,
Clavis David, quem portavit
Venter almae virginis.*

27. Benedicte rex, dimitte Cuncta mihi debita, Quae contraxi, nam haec auxi Semper agens vetita. 28. Heu, quam male spiritale Baptismi mysterium Violavi! nam foedavi Me per omne vitium. 29. Male feci, quod subieci Pravis me spiritibus Serviando et favendo Sceleratis actibus. 30. Fili Dei, cordis mei Dissipa caliginem, Ne descendam in horrendam Infern! voraginem. 31. Interventa et obtentu Matris tuae virginis Me timore et amore Reple tui nominis. 32. Pius esto et memento, Quid pro nobis feceris, Pro indignis et malignis Quanta sustinueris. 33. Preces audi et custodi Nos a cunctis hostibus, Exoratus et placatus Matris tuae precibus	34. Intercedat haec et reddat Nobis te placabilem, Quem portavit atque pavit Lacte factum humilem. 35. Propter eam, quaeso, meam Munda conscientiam, Ne offendam reverendam Vultus tui gloriam. 36. O beate, pietate Tua me iustifica, Quid gerendum, quid dicen- dum, Mihi semper indica. 37. Deus homo, fac de domo Nos exire carceris, Ut iam dones mansiones, Quibus ipse cerneris. 38. Tuum vultum nunc occultum Tuis iam fidelibus Manifesta atque praesta Pacem te colentibus. 39. Fac intrare nos praeclarae Tuae domus atria Atque bonis mansionis Nos supernae satia. 40. Tibi nato cum beato Patre laus et gloria Flaminique, qui utrique Compar est per omnia.

Rhythmus XIII.

1. Laus fidelis Israelis, Virgo plena gratia, Quae, dum paris, non privaris Virginali gloria, 2. Quam praescitam et electam Deus ante saecula Benedixit et promisit Per vatum oracula,	3. Iesse virga, sic nos purga Vitiis sordibus, Ut remotis his devotis Te laudemus mentibus. 4. Insensatos et ingratos Esse Dei gratiae - Se ostendunt, qui non reddunt Laudem tuae gloriae.

5. Sese fraudat, qui non laudat
Genetricem Domini,
Qui non orat hanc, ignorat,
Quid sit datum homini.
6. Precor ergo, sacra virgo,
Ut meum obsequium
Sit acceptum nec ineptum
Sit laudantis studium.
7. Benedictus sit beatus
Tui fructus uteri,
Cuius dono pax humano
Restauratur generi.
8. Quam iucundum lux in mundum
Venit indeficiens,
Carne sumpta ex innupta
Matre nobis oriens.
9. Res novella, quod puella
Regem nostrum genuit,
Regem magnum nec sic damnum
Pudoris sustinuit.
10. Quam sacrata et beata
Genetricis ubera,
Ex qua natus et lactatus
Est, qui regit sidera.
11. O mamillae, quibus ille
Parvulus nutritus est,
Iussu cuius mundi huius
Ornatus perfectus est.
12. Protoplasti culpa cuncti
Gloriam amisimus,
Per consortem eius mortem
Geminam incurrimus.
13. Per Mariam, dum Messiam,
Eius natum, sequimur,
Immortales et aequales
Angelis efficimur.
14. Dei mater, fac gratanter
Tua nos sollempnia
Celebrare et vitare
Carnis desideria.
15. Virgo mitis, impeditis
Libertatem postula,
Pelle falsa et relaxa
Delictorum vincula.
16. Maris stella, seda bella,
Seda malos homines,
Ne nos mergant aut dispergant
Mundi huius turbines.
17. In hoc mari dominari
Non permittas spiritus,
Quibus mentes imprudentes
Subrauntur funditus.
18. Ex hoc freto tuo peto
Erui praesidio
Et postremo in supremo
Collocari gaudio.
19. Iter tutum per virtutum
Gradus mihi praepara,
Gressum leva, ne in saeva
Miser ruam tartara.
20. Magnum onus gesto pronus
Culparum congerie,
Onus grave, quod est pravae
Poena conscientiae.
21. Audiendo et videndo,
Verbis et operibus
Me destruxi et seduxi
Variis erroribus.
22. Virgo clemens, tuam gemens
Precor excellentiam,
Ut cunctorum delictorum
Mihi poscas veniam.
23. Mater bona, mente prona
Deprecor ac supplico,
Da virtutem, ut non nutem
Impetu daemonico.
24. Te requiro, ut a diro
Hoste me custodias
Et coronam sempiternam
Mihi dari facias.

25. Sit voluntas, nam facultas Tuum velle sequitur, Quidquid voles, tua proles Dare non morabitur. 26. Virgo pulchra fulgens ultra Cuncta caeli sidera, Postulamus, ut sumamus Per te vitae munera. 27. Curam gere, ut videre Mereamur filium, Quaere pacem, ne minacem Vibret in nos gladium. 28. Meam vitam fac munitam Fide et operibus, Ut ad cenam intrem plenam Bonis immortalibus. 29. Dei verbum, qui superbum Cruce vincens zabulum Expiasti protoplasti Noxa tuum populum, 30. A malignis pro indignis Patiens crudelia, Ut terrenos et egenos Sublimares gloria.	31. Rex caelestis, sic modestis Me perorna moribus, Ut bonorum aeternorum Dignus sim muneribus. 32. Munimentum sit credentum Eius intercessio, Quae te pavit et gestavit Sacrosancto gremio. 33. Reis parce, qui ab arce Missus es aetherea Carne sumpta, ut corrupta Restaurares terra. 34. Tua mundet et fecundet Corda nostra gratia, Ut virtutum ferant fructum Expellendo vitia. 35. Innocenter et prudenter Fac nos cuncta gerere, Ne phantasma tuum plasma Possit ullum fallere. 36. Fac me cautum atque promptum In hoc vitae stadio, Ut per fletus fruar laetus Summae pacis bravo.

Rhythmus XIV.

1. Stella maris, singularis Mater excellentiae, Quae post natum principatum Tenes sanctimoniae 2. Mediatrix, summi patris Ex qua nasci genitus Est dignatus, per quem datus Est ad vitam reditus. 3. Roga Christum, ut auditam Praebens te colentibus Nos gubernet et exornet Gratiae muneribus.	4. Salve virgo, quae nos iugo Absolvisti criminis, Quo ligavit nos et stravit Primi lapsus hominis. 5. Iesse virga, omnis lingua Debet te percolere, Tibi gentes debent grates Atque laudes reddere. 6. Nam dum verbum sempiternum Summi patris generas, Tuo partu a reatu Nos antiquo liberas.

7. Reges multi atque iusti,
Per divinam gratiam
Inspirati, tui nati
Posebant praesentiam.
8. O beata, revelata
Per te nunc prophetica
Sunt secreta et completa
Legis priscae mystica.
9. Virgo florem contra morem
Atque fructum arida
Germinavit, quae signavit,
Quod tu fores gravida.
10. Tu nimirum nunquam virum
Passa prolem regiam
Edidisti nec sensisti
Pariens tristitiam.
11. Stella maris, quae, dum paris,
Non perdis signaculum
Castitatis, a peccatis
Tuum solve servulum.
12. Virgo splendens, quae ascendens
Sicut fumi virgula
Procedentis ex pigmentis
Omni cares macula,
13. Sit salutis causa cunctis,
Quod te Deum credimus
Genuisse et mansisse
Virginem asserimus.
14. O Maria, prece pia
Nobis fer auxilium,
Cuius nomen dat solamen
Miseris ad gaudium.
15. Nomen sanctum, per quod
planctum
Aeternum evasimus,
Nomen bonum, per quod donum
Salutis accepimus.
16. Iesse virga, tuum roga
Benedictum filium,
Ut nos servet et enervet
Frondes adversantium.
17. O beata, postulata
Nobis clemens obtine,
Redde tutos et exutos
Nos ab omni crimine.
18. Dei mater, incessanter
Nobis posce veniam
Et cunctorum commodorum
Confer affluentiam.
19. Aufer bella et flagella
Famem, pestem, gladium,
Tribulatis pietatis
Impende solacium.
20. Pax et quies nostros dies
Faciunt laetissimos,
Ne languores aut maerores
Nostros gravent animos.
21. Mater bona, nobis dona
Tuum patrocinium,
Ut regnemus et laudemus
Tuum semper filium.
22. Factor orbis, qui pro nobis
Natus es ex femina,
Crucis poena aliena
Qui purgasti crimina,
23. Ad te clamo, ut ex hamo
Me peccati liberares
Et coronae sempiternae
Donativo muneres.
24. Matris prece me de nece,
Quam formido, libera
Pelle metum, fac me laetum
Cuncta sanans vulnera.

25. Rex virtutem fac devotum Me in tuae laudibus Genetricis, quae pudicis Gessit te visceribus.	28. Inter oves, quas tu foves Pietatis gratia, Me recense atque mensae Tuae bonis satia.
26. Eius laudes contra fraudes Inimici faciant Nos invictos et adflictos A malis eripiant.	29. Illibatae matris nate, Christe, spes fidelium, Da cum sanctis ignorantis Finem regni gaudium.
27. Rex perennis, fac me regnis Gaudere caelestibus Cum amicis genetricis Tuae sanctae precibus.	30. Tibi nato cum beato Patre laus et gloria Flaminique, qui utrique Compar est per omnia.

Rhythmus XV.

1. Mater Dei, per quam rei Consequantur veniam, Quae vicisti maledicti Serpentis astutiam,	7. Deprecare, ut vitare Nos peccata faciat Rex aeternus, ne infernus Post mortem deglutiat.
2. Benedicta, fac nos ita Tua festa colere, Ut venturam per te iram Possimus evadere.	8. Virgo sancta, cerne, quanta, Perferanus iugiter Temptamenta, et sustenta Nos, ut stemus fortiter.
3. O insignis, ut te dignis Valeamus laudibus Venerari, fac mundari Nos a culpis omnibus.	9. Heu, quid feci, cum me neci Tradidi perpetuae, Vanitate captus vitae Brevis et exiguae.
4. Te laudare, praedicare Atque benedicere Delectantur, qui conantur Ad summa pertingere.	10. Quantis visus sum elisus Et auditus lapsibus, Gustus, tactus et olfactus Vulneratus sensibus!
5. Nam et ipsi quondam missi Caeli cives incliti Congaudebant nec tacebant, Quanti esses meriti.	11. Virgo mitis, ad te tristis Et maerens confugio, Meliozem ad languorem Curam non invenio.
6. Virgo felix, per quam caelis Atque terris gaudium Est tributum, quae virtutum Gemmis fulges omnium,	12. Te rogare singulare Lapsis est remedium, Sanitatis vulneratis Per quam datur gaudium.

13. Te requirat, qui suspirat
Pressus mole criminum,
Habens ratam, quod placatum
Reddes ei Dominum.
14. Deo iuncta potes cuncta
Dare te rogantibus,
Cum benignis et malignis
Imperes spiritibus.
15. Quae seductis spes salutis
Esset aut solacium,
Si non nobis factor orbis
Daret hoc remedium?
16. Si divina medicina
Defuisset vulneri,
Quid facturi, quo itori
Nos eramus miseri?
17. Mater prima nos ad ima
Suo traxit crimine,
Nunc reatus est ablatum
Tuae prolis sanguine.
18. Nunc regressus est concessus
Ad superna gaudia
His, qui vincunt et relinquunt
Mundi desideria.
19. Cunctis sanctis es pro tantis
Grata beneficiis,
Cunctis cara et praeclara
Magnis privilegiis.
20. Virgo mitis, a delictis
Nos emunda precibus,
Ut purgati simus apti
Iungi caeli civibus.
21. Lumen verum, factor rerum,
Mundi rector fabricae,
Tot procellis, tot flagellis
Nos adfectos respice.
22. In diebus nostris rebus
Nos secundis sustine
Et custodi nos ab omni
Incorruptos crimine.
23. Fide muni nos et uni
Caritatis munere,
Nullus terror, nullus error
Possit nos subvertere.
24. Rex aeternae, a gehennae
Salva nos supplicio,
Quos peccato solvis dato
Mortis tuae pretio.
25. Prece matris nos ab atris
Libera spiritibus,
Ne cum ipsis pro commissis
Damnemur reatibus.
26. Iesu bone, visione
Tua nos laetifica,
Sic governa nos, ut regna
Consequamur caelica.

27. Tibi noto cum beato
Patre laus et gloria
Flaminique, qui utrique
Compar est per omnia.

Epilogus.

1. O salutaris, virgo, stella maris,
Generans prolem, aequitatis solem,
Lucis auctorem, retinens pudorem,
Suscipe laudem.

2. Caeli regina, per quam medicina
Datur aegrotis, gratia devotis,
Gaudium maestis, mundo lux caelestis
Spesque salutis.
3. Aula regalis, virgo specialis,
Posce medelam nobis et tutelam,
Suscipe vota precibusque cuncta
Pelle molesta.
4. Virtutum chori, summo qui rectori
Semper astatis atque inibilatis,
Ovis remotae memores estote
Nosque iuvate.
5. Felicis estis patriae caelestis
Cives, cunctorum nescii malorum,
Quae nos infestant miseramque praestant
Undique vitam.
6. Unde rogamus atque supplicamus,
Ut foveatis atque muniatis
Vestros conservos, quorum rex super vos
Cum patre regnat.
7. Patriarcharum atque prophetarum
Pollens senatus diluat reatas,
Sedens in thronis, renitens coronis,
Vestibus albis.
8. Ordo sanctorum nos apostolorum
Regat docendo, foveat regendo,
Votis intendant, supplices defendant,
Vincula solvant.
9. Pacis augmentum poscat innocentum
Grege candidatus, quos rex perturbatus
Iussit necari, metuens privari
Culmine regni.
10. Triumphatores, mundi qui rectores
Fide vicerunt, gloriam spreverunt,
Nobis suorum praestent triumphorum
Gaudia secum.
11. Impetret votam chorus sacerdotum
Necnon cunctorum coetus confessorum,
Omnes qui gratum Deo famulatum
Exhibuerunt.

12. Grex virginalis oret, ut de malis
Saecli praesentis sicut et sequentis
Eripiamur et, quod postulamus,
Accipiamus.
13. Universorum cunei sanctorum
Caelo regnantes audiant rogantes,
Quibus adiuti mereantur uti
Luce perenni.
14. Omnes electi, compotes effecti
Vitae beatae, Dominum rogate,
Nobis ut laetam donet et quietam
Ducere vitam.
15. Praestet levamen nobis et iuvamen,
Quo mundi fluctus gehennaeque luctus
Sic evadamus, ut, quod peroptamus,
Obtineamus.
16. Lux sempiterna, pie nos gubernas,
Pater ac nate parque deitate
Spiritus sancte, Deus unus ante
Saecula trinus.

I Lesarten. Prologus AB; ferner Collect. ms. Trebonense anni 1381. Cod. Pragen. XIII B 5. P. — 1 lumen rerum B. — 5 te supplices A. — 10 Ut non lacescam A; Ut ne lacescam BP. — 13 Tu superexcellis A. — 14 oculus P. — 18 habendus P. — 21 Fructibus et spiritus B. — 22 et cito cadit B. — 24 Utque cedrus A. — 32 ut vires A. — 40 Tu facis BP. — 44 bis 49 fehlen A. — 45 pius, pudicus P.

Rhythmus I. — 1, 1 iucundus (später korr.) A. — 1, 3 Sic ad divum N; fontem verum M. — 2, 2 praebet A. — 2, 3 se ierenti F. — 2, 4 Est Deus K. — 3, 1 Tantis bonis L; Multis bonis E. — 3, 2 Servis tuis O. — 4, 2 requirit B; invenit EL. — 5, 2 Hos qui M. — 5, 3 Cuncta bona L. — 6, 3 Cum te EN; te crucis F. — 6, 4 Impudenter FKO; nescienter E; ingeris B. — 7, 1 Tu non E; Dum non B. — 7, 2 Quos nunc suadet M; suauet (später korr.) B. — 7, 3 Non affectas G. — 8, 1 Respice I. — 8, 3 Cuius regia, cuius legis EM; Cuius degis, cuius egis L; Cuius legis cuive degis N; Ubi legis, cuius legis BG. — 8, 4 Cuius sis et originis B. — 9, 1 Nec F. — 9, 3 te attende E. — 10, 1 quid et quare BDGIL; quod et quare MN. — 10, 3 Huius A; Cui L. — 11, 1 Immortalis LN. — 11, 3 Cum FNO; actori I; Creatori et auctori BGM. — 12, 1 Sed peiores D; sunt tortores L. — 12, 3 Quo torquendus et mittendus GM. — 13, 1 fit iocundus I. — 13, 3 Pro re brevi atque levi BGO. — 14, 2 iugum perdas EL. — 14, 3 Ne abiecta D; Ne subiecta M; Et abiecta FK. — 14, 4 excluderis F. — 15, 1 sint N. — 15, 2 Ut curantur L; Ut sanentur E. — 15, 3 crescant, inputrescant B. — 15, 4 Pergant I; Pareas velocius L. — 16, 1 Non desperes EO; iam coheres A. — 16, 2 Esse Christi L. — 16, 3 sq. fehlen B. — 17, 3 plangens, corpus angens E. — 17, 4 Diluens E. — 18, 1 Si vivorum defunctorum M. — 18, 4 Non vult suum BLO; Suum fehlt E. — 19, 1 Pectus tunde, preces funde G. — 20, 4 Cuncta haec facinora DEIN;

Haec cuncta facinora O. — 21, 3 ne cunctaris O. — 21, 4 posse F; Roga mente subdita E. — 22, 2 daemociis B; daemoniacis KM; Affligi E. — 23, 2 Malus serpens E; Dirus draco O. — 23, 3 Superanti L. — 24, 1 Sed si forte E. — 24, 4 Per illam M; recipias DI; auscipias O. — 26, 2 Nunc habere O. — 26, 4 oraveris E. — 27, 2 sis F; Cunctis sanctis viventibus O. — 27, 4 Cunctis his DI. — 28, 1 linire BF. — 28, 2 Corda solet D. — 28, 4 rogantium O. — 29, 2 Facit et resurgere N; Faciet resurgere IO. — Str. 30 fehlt B. — 30, 3 aversos DIKL; et submersos DEIKLMNO. — 31, 1 et hanc clama L. — 32, 1 Veri solis, si hanc solis DIEMO. — Str. 33 fehlt N.

Rhythmus II. — 1, 2 Laudes mea anima O. — 1, 3 Eius gesta, eius festa BFKO; Eius bona semper sona M. — 1, 4 splendidissime B; Semper illam praedica M. — 2, 2 Suam celsitudinem E; Eius pulchritudinem L. — 4, 1 He persona nobis dona I. — 4, 3 sq. nebem obigem Text: Haec regina de ruina | Faciet te surgere B. — 5, 2 virgini BL. — 5, 3 Quae infictum G. — 5, 4 Miro mutat munere C. — 6, 2 Mea laudes anima M. — 6, 3 Eius bono F; Huius bonis L; Eius festa, eius gesta M. — 6, 4 illa B; Cole splendidissima M. — 7, 1 Neue Initiale G; Omnes ei sensus mei L. — 8, 1 Nemo certe GO. — 9, 2 Dei matrem M. — 9, 3 fingit korr. in fingat C; Nullus dicat quod G; ut attingat A. — 9, 4 Huius CDI. — Str. 10 fehlt N. — 10, 1 quantum decet L. — 10, 2 Eius laudans M. — 10, 3 Eius cuncta C; Quae prae cunctis Dei sanctis L. — 10, 4 Erit semper praelecta L. — Str. 11 fehlt N. — 11, 2 Piis constat mentibus EG, Piis distat mentibus F. — 11, 3 Ut intendam me impendam G. — 12, 2 Nullus, digne G. — 12, 3 Vanus tamen G; vel insanus E. — 12, 4 Est qui eam M; eam reticet D. — 14, 2 Illustrat FK. — 14, 4 Miram dant fragrantiam C. — Str. 15 hinter 19. C. — 15, 1 nobis lumen B. — 15, 4 claustrum C. — Str. 16 fehlt C. — 16, 1 homo tristem I. — 16, 2 Audivit sententiam E. — Str. 17 fehlt N. — 17, 2 Nobis specialiter C. — 17, 4 Decet eam LO. — 18, 2 depellat K. — 18, 3 et depellat F. — 18, 4 Sunt quaecunq; ACDEGI. — 19, 2 Natus eius CDFIKL. — 19, 3 Et finita G; carnis lacta L. — CDIN ziehen die Str. 1 und 2 des folgenden noch zu diesem Hymnus. Dann schiebt N ein:

1. Speciosa plus quam rosa Magis candens lilio, Carens pari, singulari Sola digna filio;	7. Inquinavi sorde gravi Mentem, linguam, opera, Ad delendas omnes mendas, Quae me laedunt, propera.
2. Plus decora quam aurora, Luna praecellentior Et solaris luminaris Radio intensior;	8. Casta parens labe carens, Salutis puerpera, Stella maris, ab amaris Casibus me libera.
3. Flos regalis, virginalis Chori lux egregia, Quam de Iesse ortam esse Stirpe constat regia;	9. Sacra vitis, ufa mitis, Da potum, quem sitio, Ut affectum geram rectum Purgatus a vitio.
4. Dans odorem meliorem Murra et aromate, Odoratum magis gratum Omni thymiamate;	10. Fluat stilla de mamilla Gloriosae virginis, Fundat rorem, qui ardorem Extinguat libidinis.
5. Purga mentem iam foetentem Et corruptam graviter, Resipiscat et iam discat Fragrare suaviter	11. O puella, interpella Tuum pro me filium Et dignare meo dare Dolori consilium.
6. Foetor gravis, qui de pravis Procedit radicibus, In odorem meliorem Versis cedat vicibus.	12. Roga Deum, ne me reum Damnet propter crimina, Sed afflicto pro delicto Vitae pandat limina.

13. Delictorum funestorum In profundum corruī, Virens male criminale Vix quidquam abhorruī. 14. Sum periurus nec sum purus A reatu sanguinis, Involutus et pollutus Foetore libidinis. 15. Sum profanus, mendax, vanus, Sum tenax et stupidus, Sum dolosus et gulosus, Detractor et invidus. 16. Sum superbus et acerbus, Carens patientia, Quasi demens ira fremens, Pacatus ad vitia.	17. Plenus vanis ac profanis Cogitationibus, Dolo plenis et obscaenis Effuso sermonibus. 18. Sic malorum qui tantorum Mole pressus iaceo, Huius rei causa Dei Nomen sanctum taceo. 19. Pro peccatis perpetratis Vehementer doleo Et ad Deum vultum meum Levare non audeo. 20. Mater Dei, cordis mei Dolorem considera, Preces meas, quaeso, vehas Ad regentem sidera. 21. O benigna, laude digna Gloriosa domina, Quae divina medicina Mundi purgas crimina.

Hierauf folgen Rhythmus IX, 16—27; dann

22. Illa, inquam, ne delinquam Me conservet gratia, Qua replevit te, qui flevit Inter tua brachia. 23. Mater casta, semper asta, David proles inclita, Pia prece me de faece Vitiūrum suscita.	24. Te honoro, te adoro, Mater, flexis genibus, Tu cunctorum delictorum Absolve me nexibus. 25. Mei patris atque matris Memorare, domina, Hos conserva et enerva Eorum peccamina.
- Dann Rhythmus VIII Str. 45, worauf weiter:
26. Serva cunctos mihi iunctos Amoris solacio, Orbem totum fac devotum In tuo servitio. 27. Nostrum regem, iustam legem Fac, quaeso, componere Et post mortem fac consortem Requiei superae. 30. Auge fructus, pelle luctus, Fluctus tolle noxios Et imbelles et rebelles Tibi fac obnoxios.	28. Rege clerum, auge verum, Rectores ecclesiae Fac ferventes, non tepentes In zelo iustitiae. 29. Tam absentes quam praesentes Fratres nostros refove Et ab illis, quidquid illis Est nocivum, remove.

Dann folgen der Reihe nach XII Str. 17, 18, 14, 15, 16; XV, 1; XIV, 19, 20; XII, 23. Vor letzterer Strophe aber noch:

31. Pro defunctis Deum cunctis
Exora fidelibus,
Ut gaudentes resurgentes
Perfruamur gloria.

Rhythmus III. — 1, 3 Et transvectam E. — 2, 2 infantes L; aspicias GM. — 2, 3 sq. nachgetragen C. — 2, 4 Dignos bonis O. — 3, 4 refugium L. — 4, 1 Vitae norma, morum forma BG. — 5, 3 Quod non K. — 6, 1 fructuosa M. — 6, 3 elegit, qui nos regit O. — 7, 3 et polorum O. — 7, 4 Qui F. — 9, 1 opta L. — 9, 3 Ut decenter et frequenter B. — 9, 4 Laudem tuam gloriam O. — 10, 2 Meam scia F. — 10, 3 nec silendum A; vel silendum F. — 10, 4 gratia B. — 11, 3 liberatis K; (später korr.) B; ubertatis L. — 11, 4 es KI. — 12, 2 Virgo es EFK; Es virgo D. — 12, 4 et fehlt G. — 13, 1 et odore K; vel colore B; Cuius flore velut rore M. — 14, 3 Fac me mundum et iucundum O. — Str. 15 und 16 umgestellt A. — 15, 1 quam fehlt B. — 16, 1 Per te mundus MO; O quam mundus L; mundus est iucundus B. — 16, 2 Vero fulgens lumine B. — 16, 4 Exitus O. — 17, 1 Tunc A. — 17, 3 sicut pleni E. — 17, 4 Sicut prophetaveras O. — 18, 1 morum perversorum MO; morum pessimorum E. — 18, 2 Relicta sunt M. — 18, 4 vestia (später korr.) B; praestigia AFKLMO. — Str. 19 bis 22 verstellt N. — 19, 1 sq. und 3 sq. umgestellt DL. — 19, 1 Mundi fluxus atque luxus LO. — 20, 3 Carnem frangi motus angi DI; Corpus frangi, motus angi B. — 20, 4 caelesti studio L. — 21, 2 Ventris claustra GM. — 21, 3 Creatorem ad O; ad amorem K. — 21, 4 Nos fehlt O. — 22, 3 Deum verum M. — 23, 3 Destitutis BEKLMN. — 24, 4 Solvit nostri A. — 25, 1 et salvatrix O. — 25, 2 animis F. — Str. 26 bis 33 verstellt B; statt dessen hier:

Da virtutem et salutem Corporis et animae,
Ut saluti restituti Te laudemus, Domine,
Qui salvasti, quos creasti Natus alma virgine.

26, 3 tormentis obruentis DIN. — 26, 4 Stanni G; eruar O. — 27, 1 sq. und 3 sq. umgestellt E. — 27, 1 Quot B; Hoc requiro, hoc O. — 28, 1 castus spernens fastus N. — 28, 2 clemens, sobrius O. — 28, 3 Ut resurgam et non tangam E. — 28, 4 Simulatus FO; Simulatis B; Perversa ulterius E. — 29, 2 Diversis eloquiis L. — 29, 4 Sacris aedificiis L. — 30, 1 ac FK; Nulli gravis sed suavis O. — Str. 32 fehlt E. — 32, 4 conturbent DKIL; comburent N. — 33, 3 sine gesta K; tua gesta B. — Str. 34 fehlt EN. — 34, 4 Deus alme spiritus L; Saecula divinitus F.

Rhythmus IV. — 1, 1 Singularis M. — 2, 2 Supplica et refove A. — 2, 3 aut depravat O. — 2, 4 refove (später korr.) B. — 3, 1 Virgo quae de fraude gaude B. — 3, 2 Daemonum FKLMO. — 3, 3 Cum DF; Dum tu vera A. — 3, 4 Carne Deum BEL. — 4, 1 dita (später korr.) B; dicata L. — 5, 3 tractas atque lactas E. — 6, 1 Mihi quae nunc BG. — 6, 2 fehlt B. — 6, 3 Dona quae nunc B; mihi laeso E. — 7, 2 Iesu tuo O. — 8, 1 me fehlt L; pellens B. — 8, 2 Compelle AEN; Depelle D; Compelle korr. in Depelle I. — 8, 4 mente custodiam BG; Et vincitis constantiam F. — 9, 1 ne fatiget EL. — 9, 3 et obdurat F; indurat et obscurat O. — 10, 1 ira neque devia O. — 11, 4 Inserat cicania M. — 12, 3 Fidem iustam N; spem perfectam O; spem erectam EK; perfectam (korr. saec. 15.) B. — 13, 1 Da tumoris et furoris GMO. — 13, 3 lignum F. — 14, 2 in utero O. — 14, 4 Cursu quaeam prospero L. — 15, 1 Da timorem DIL. — 15, 3 Dones L. — 15, 4 Extingue L. — 16, 4 Nec me unquam DG; Ne me unquam BFIKLO; Unquam me ne N; Qui me nunquam E. — 17, 2 Ad caelestem BFK. — 18, 3 Cuius missa F. — 18, 4 Modis manent BG. — 19, 4 Votis K. — Str. 20 und 21 umgestellt M. — 20, 1 Me egenum LMO. — 20, 4 Possim tuum L. — Str. 21 fehlt O. — 21, 2 semper affectibus B; Caritatis actibus G. — 21, 4 instet B. — Nach Str. 21 in M:

Fons amoris, cunctis horis
Nobis posce veniam
Et cunctorum commodorum
Confer affluentiam.

22, 2 Bestiales et O. — 22, 4 Compelle DFIN. — 23, 1 de catenis O. — 23, 2 Daemonum nos B. — 24, 1 et nutricem BEFGIKLM. — 24, 2 sentiat K. — 24, 3 Qui gaudenter et frequenter M. — 24, 4 Te Dei N; Tuas laudes nuntiant M. — Str. 26 und 27 umgestellt DIN. — 26, 2 vera gloria B. — 26, 4 Tua dignus DK; Dignus tua B. — 27, 3 Nos a malis tuaris B. — 27, 4 Semper clementissime B. — Str. 28 verstellt B. — 28, 3 Quos salvasti LN. — 28, 4 alme O. — Str. 29 fehlt EL. — 29, 4 Saecula divinitus O. — Statt Str. 29 in N:

Iesu bone, sic dispone
Horam mei transitus,
Ut ad chorum electorum
Meus pergat spiritus.

Rhythmus V. — 1, 1 Pater (später korr.) F. — 2, 1 Huc affectum, huc aspectum F; Hunc affectu, hunc prospectu K. — 2, 2 dirie B; propitius M. — 2, 3 Condescens B; Non descendens K; et appendens I. — 4, 2 destrue B. — 4, 3 hic sagittis M; his sagittis ELN. — 4, 4 Possit nos hic laedere I; fehlt B. — 5, 1 Iucundare, quae portare B. — 5, 3 mundi ducem L. — 6, 1 et innupta DFKN. — 6, 2 filium O. — 6, 3 huic K. — 6, 4 Tuum sensit uterum B. — 7, 1 Älter I. — 7, 3 Huius fructus L. — 8, 2 Geminarum F. — 8, 3 nil sit triste I; nil dat triste M; nihil triste LO. — Str. 9 und 10 umgestellt BFGKLMO. — 10, 2 Vitae carnis L; Nost-rae carnis N. — 10, 3 et provexit DIN; et revexit MO. — 11, 1 et prophetis D. — 11, 3 quod completum DGI; impletum B. — 11, 4 In te est BEFGIKO. — 12, 3 Dum NO. — 12, 4 apparuit L. — 13, 3 et honorat M; Quem honorat et adorat N. — 13, 4 Trina mundi DEFIKLN; Totam mundi GB. — 14, 4 fundens O. — 15, 2 Quem fovebas K; Cum fovebas F. — 15, 3 Tu servile, tu arcili D; Tu servile, tu ancillae I; Servit ille, tu ancillae EG. Maeret ille, tu ancillae M; Lactens illo, sed ancillae N. — 16, 1 Tu nascentis et docentis N. — 16, 3 et praesente EF. — 17, 1 Te vidente et F; Te monente et praesente K. — 18, 1 Cum divinae BEFIKM. — 8, 3 Cum signorum G; De verborum et factorum L. — 19, 1 tot dolores B; et dolores E; Quot languores, quot dolores IK; Quot dolores, quot angores FL. — 19, 3 Dum in LO; ducem fehlt B. — 19, 4 impia E. — 20, 1 Quot tormenta, quot lamenta FK. — 20, 3 Dum rex M. — 21, 3 Dum BGLO. — 21, 4 cernens M; Tuum vides E. — 22, 1 Hic rex magnus sicut O. — 23, 1 Cuius DEFGKMO; nobis regna L; nos ad regna O; ad amoena N. — 23, 2 Nos vexit N; Vere duxit gaudia O. — 23, 4 fuditia B. — 24, 3 Ut per normam vitae formam E. — 24, 4 dares F; Servi daret E. — 25, 1 est extensus G. — 25, 2 In crucis E. — 25, 3 De poenarum L. — 25, 4 Salva K; Salvat E. — 26, 1 Diris Iesus LMO. — 26, 3 Verberatus et per N; et prelatas L; et velatus O. — 26, 4 Transfixus est B; Et transfixus N; Ac transfixus O. — Str. 27 ff. fehlen L. — 27, 1 Confringens BM; effringens A. — 27, 4 fecit BDEIKN. — 28, 1 es completa N; et repleta O. — 28, 2 Die, virgo, tertia N; Facta die tertia O. — 28, 3 Dum MO; Qua rex N; dirae mortis E. — 28, 4 Pertulit EFO; iudicia AE. — 29, 2 Duris E. — 29, 3 Dum tangendum se videndum O. — 30, 1 Quis pensare, quis narrare F; Hinc narrare, quis pensare O. — 30, 3 Unde maestis O; Quoniam maestis B. — 31, 1 Inde tibi NO. — 32, 1 Post haec signa GB. — 32, 2 Ad patronum N; vides regnum B. — 32, 4 descendere FG; contendere K. — 33, 1 semper K; nater cuncta B. — 33, 3 Omnis poli, omnis soli E; Omnes soli, omnes poli GMNO. — 34, 1 adelina E. — 34, 4 Famulorum B. — 35, 1 Nam DIMO; suellis I. — 35, 2 Iuxta mane filium B. — 35, 4 hominum F. — 36, 1 Nunc DI. — 36, 3 Et reformes DIN. — 37, 1 Tuis caris O. — 37, 1 sq. iam defunctis largiaris E. — 37, 3 Et bonorum meritorum MO. — 38, 3 vel aeterna D. — 38, 4 Perfrnamur gloria O. — Str. 39 und 40 fehlen N. — 39, 1 Raum für neue Initiale B. — Str. 39 lautet in C:

Sustentare me dignare,
Benedicta domina,
Ne dimissum in abyssum
Gravis trahat sarcina.

Str. 41 fehlt EO.

Rhythmus VI. — Str. 1 bis 25 fehlen N. — 1, 2 laetitia I. — 1, 3 sq. hinter 3, 2 F. — 1, 3 actorem I. — 1, 4 gratiae K; gloria I. — 2, 1 Ave, mater L; per quam pater K. — 4, 1 Gemens F. — 4, 4 lucis aethere O. — 5, 1 das fehlt (später ergänzt) B. — 5, 3 quod rogo L. — 6, 1 Tu mansuetum M. — 6, 2 Meum redde M. — 6, 3 nec in meum O; atque meum E. — 6, 4 Non fehlt O. — 7, 1 Margita (später korr.) B. — 7, 4 Exornata B; stemate BDGIK. — 8, 2 Virtutumque M; Tu virtutis speculum O. — 9, 2 Amovere noxiis LMO. — 9, 3 Excolendo, exercendo LO. — 9, 4 Eam sacris D. — 10, 1 convincam D. — 10, 3 Nec D. — 11, 1 Ac decora L; decora mater, ora E. — 11, 3 Et sit DI; Esto custos GO; ut robustos L. — 11, 4 Hostes meos FGIK. — 12, 3 Et in finem LO. — 13, 3 Dum EGLO; nocturnas pellis LO. — 14, 1 Curae habe L; et a labe O. — 14, 3 Ut quo K; Esca dices tuos nites E. — 14, 4 Castitatis E; simplices O. — 16, 2 eloquiis B. — 16, 3 perituras ABGKMO. — 16, 4 liget vinculis O. — 17, 1 Et ut LO. — 17, 3 Ac ipsius O; prius B. — 18, 2 Nos tuo O. — 19, 3 Quam clemente et potente I; Dux clementem F. — 19, 4 Super cuncta G. — 20, 1 Iam praedives A; intra cives F. — 20, 2 Es supernae patriae G; Es caelestis gloriae B. — 20, 3 sq. fehlen AB. — 20, 3 Ex quo L. — 20, 4 Sol caelestis G. — 21, 1 quem B. — 21, 2 incarnatum B. — 22, 2 Laudis A. — 22, 3 Nam saluti restituti Sumus hoc mysterio ABEFGIKLMO. — 23, 2 Nemo potest BG. — 23, 4 dicta (später korr.) B; Dita lucis GL. — 24, 1 atque munus DI; En, ieiunus posco munus BFM; Hoc ieiunus posco LO. — 24, 2 A te, ne BFMO. — 24, 3 Et F; Ac O; sanctarum BI. — 24, 4 Ut quod L. — 25, 2 Mihi dari BEFKM. — 25, 3 Et, quod spero, tuo quaero DI. — 26, 2 Matrem tuam G. — 27, 4 Crimen et B; et invidiam E. — 28, 1 sq. und 3 sq. umgestellt N. — 28, 2 Praesta BDEFGIKO. — 28, 3 vite solum B. — 28, 4 sentiam LMO. — 29, 2 mei exitus M. — 4 purgat F. — Str. 29 fehlt E. — Str. 30 fehlt BENO.

Rhythmus VII. — Str. 1 bis 15 fehlen N. — 1, 1 Dux ABEGO; spes maestorum DI. — 1, 4 Perennis est BFGKL. — 2, 1 Tremebundo L. — 2, 2 Preces ad te domina BEFGI. — 2, 3 Quia gravi O; Nam quem gravi, quem speravi B; qua peccavi LM. — 3, 3 excussa L. — 4, 4 Fortiter dilaniat E. — 5, 3 Cur futura permansura O. — 5, 4 Homines non eligunt O. — 5, 3 sq. fehlen L. — 6, 1 velut pecus O; Vere est caecus ut pecus B. — 6, 2 es A. — 6, 3 Quem delictat BDIKMO; hoc quod sperat B; quod exspectat M. — 7, 1 Nam quem luctum nisi lutum K; Nullum fructum O. — 7, 2 Praebet I. — 7, 4 suspiria M. — 8, 1 Ergo fienti O. — 8, 2 Parce, rerum arbiter O. — 8, 3 a te data G. — Nach Str. 8 eingeschoben in M:

Pro peccatis perpetratis
Paenitere renui.
Paenitere vel dolere
Pro peccatis nolui.

9, 1 et tremesco M. — 9, 3 Cum KM. — 9, 4 caliginem O. — 10, 1 fetus atque metus BG. — 10, 2 turbat DEFIK. — 10, 4 Horam timet BDGI. — Horam penso L. — Str. 11–32 fehlen E. — 11, 1 Qui D. — 12, 1 Quo maerore, quo dolore O. — 12, 2 Depriventur BI; Deprimuntur F. — 12, 3 Cum abyssis M. — 12, 4 Submerguntur FI; Demerguntur B. — 13, 1 prostatus F. — 13, 2 dabant I; miseri L. — 13, 3 Dum O; semeligni DFI. — 13, 4 Simul erunt M; Saevo erunt F; Servo erunt DI. — 14, 3 quae seducunt O; Quos deducunt, quos B. — 15, 1 Ad quid ADHK; Nam quo tendam G. — 15, 1 sq. ut evadam tremendam B. — 15, 3 sq. Qui neglexi et despexi | Divinam praesentiam O. — 16, 1 quam KO. — Str. 17 fehlt N. — 18, 1 Felix scala LO. — 19, 1 me in spinas B. — 19, 3 Quae ad

luctum, non ad fructum N; Sed ad fructum me virtutum O. — 19, 4 Doce F; Doces nos ascendere B; Cogunt semper tendere N. — 20, 3 Et sis AKLO. — 20, 4 perrexero L; processio F; Iudicem processero B. — 21, 1 Confidendo me N. — 21, 4 Me tradat B. — 23, 2 Mea solum L; tantum crimina B. — 23, 3 Ni audissem A; Nec audissem, nec sensissem M; et sensissem K. — 23, 4 Te salvantem N. — 24, 1 Caeli valva N. — 24, 2 me miserum O. — 24, 4 Moles magna BF; criminum BO. — 25, 1 A culparum vel poenarum ABFGKLMO; O beata non post fata N. — 25, 2 Me salva propositis ABLM; Salva me propositis GO; Me sinas cum perditis N. — 25, 3 Me poscentem et O. — Nach Str. 26 schiebt M ein:

Nos divinae medicinae,
Virgo sine macula,
Munda reos et fac eos,
Regnare per saecula.

27, 1 quem amisi N. — 27, 2 Morsu patris aditum N. — 27, 3 quae ob M; Mihi pande quod per grande N. — 28, 2 meam fehlt B. — 29, 1 Regi O. — 30, 1 viam para BFGHIKLLNO. — 30, 2 Nobis ad BFGHIKLLNO. — 31, 2 Ventri tuo H; Tuo venire voluit B. — 31, 2 Tuo alvo O. — 31, 3 Te amare DFHIO. — 31, 4 quod voluit K. — Str. 32 fehlt L; Vor Str. 32: Regi magno laus et agno etc. K; Statt Str. 32: Regi magno laus et agno etc. DIN; statt Str. 32 in M.

Quod optamus et rogamus,
Donet almus spiritus,
Qui te lavit, qui vallavit,
Qui sacravit caelitus.

Rhythmus VIII. — 1, 3 deducis B. — 2, 3 Meruisti esse mater B. — 2, 4 Dei Christi filii B. — 3, 3 Gestans N; perductum F. — 4, 3 Huc intende BFGHK. — 5, 1 Multe O. — 5, 4 Te ditam gratia B; Te ditatam G. — 6, 3 De scripturis B; Nec figuris nec scripturis I. — 6, 4 Laudes tuas H. — 7, 1 sq. und 7, 3 sq. umgestellt DIN. — 7, 3 Dum DIK. — 8, 1 Causa sane O. — 8, 3 Tui causa ABH; Cuius Causa MO. — 8, 4 Caeli patet BGM. — 11, 2 Geris BGM. — 11, 3 choros FGHK; Casti regis choros gregis B; Casti regis chorum gregis O. — 12, 2 Spernens tui DIN; Tui spernis BG. — 12, 4 Cohibere BGM; Cohibendo HK. — 15, 2 Prolem suum B; Suam prolem IK; prodidit E. — 15, 3 renites BDGILM. — 15, 3 sq. lauten in N: Fides tua mundum sua | Mundum culpa reddidit. — 15, 4 Vitam nobis FHK. — 16, 1 sq. lauten in N: Super aurum te thesaurum | Sentimus charismatum. — 17, 1 redundans et abundans L. — 17, 3 Hunc K; Hinc qui non peribunt bibunt A. — 17, 4 De terra viventium O. — 18, 3 Non conclusus sed confusus (später korr. in perfusus) B; Non conclusus sed conclusus L. — 19, 1 Exquisitas margaritas O. — 19, 2 ornant K. — 19, 4 Maior exstat BDGHIKL; gloria B. — 20, 1 mire redimire N. — 20, 3 Plus quam grata O; versant F. — Str. 20 und 21 fehlen I. — 21, 3 Mentis nostras tu delectas O. — 22, 2 praeferrunt DFGHIKLM. — 22, 3 madescunt L. — 23, 1 quod plus BHK; quo plus LMO; quam plus N. — 23, 3 Non marcescit BHFNO; Non madescit, non decrescit L; nec durescit (über Rasur) K. — 24, 3 Cum FL; flagrascit B, über Rasur K; flagrescit A; fragrascit IKM; mentem FH. — 25, 1 elati nunc prostrati A. — 25, 2 doces BHK. — 26, 3 patre sine matre B. — 26, 3 Qui do matre L; patre sine matre B; Qui te patre sine G. — 27, 2 Laudes tuas G. — 27, 3 Lingua mente iam lutentae LO, iam fehlt indes O; Longe gentes, Korrekt. saec. 15. B. — 27, 4 Tibi recte L. — Str. 28 fehlt I. — 29, 1 In decoram F; et auroram BO. — 29, 2 Universi ALMN; proferunt F. — 30, 1 Neue Initiale vorgesehen B; tam sumista O. — 30, 2 et coronis O. — Str. 30 und 31 lauten in N:

30. Quae est ista sancti cista
Et utri sacramentum?
Miror matrem Deum patrem
Habentem et filium.

31. Mater Dei, habe mei
In morte memoriam,
Iube nato, ne renato
Mibi neget veniam.

Str. 31 und 32 fehlen B. — 31, 1 habens AGHIKO. — 31, 3 Eius gesta L. — 32, 1 Tua vita N. — 32, 2 sq. fehlen A. — 32, 3 Tua gesta N. — 32, 4 Cunctis admirantibus LO. — 33, 2 est BGHIK. — 33, 3 cunctis rosas O; rosas fehlt L. — 35, 1 Felix lectus A; Sanctus pectus O. — 35, 2 Rex virtutum ABCDHKMO; tacuit A. — 35, 3 Felix mater L; quae K. — Str. 35 und 36 umgestellt M. — 36, 1 Almus sinus O; Felix venter, quo clementer M. — 36, 2 qua I; Christus est absconditus M. — 37, 1 thorus atque chorus B. — 37, 3 Quam ABCDGIL. — Nach Str. 37 schiebt C ein:

O sacratae et beatae
Manus atque brachia,
Quae paverunt et vexerunt,
Per quam vigent omnia.

38, 3 Qui dat G; fructum DFIK. — 38, 4 Pascens O. — 39, 1 Fac in D; In hac O. — 39, 3 Sic DO. — 40, 1 Hic BCFHIKL; Hinc natura GM; Haec natura O; vinci iam K. — 40, 3 Cuius usus est A; exusus B. — Nach Str. 40 schiebt M ein:

Felix sinus, quo divinus
Requievit spiritus,
Felix ulna sub mamilla
Christus iacet inictus.

42, 1 Meque caecum M; Istum coctum DK. — 42, 2 praesidio BG. — 42, 4 Gratam tuo G; Gesta tuo L; Gestam tuo B. — 43, 2 spiritalibus A. — 43, 3 Dona pignus LMO. — 45, 1 Ac meorum O. — 45, 3 Ut lactentur et solvantur B. — 45, 4 Ab omni BMN. — 46, 2 Preces nostras BDGHEM. 46, 3 Et de malis, specialis N. — 46, 4 Clementer nos B; Virgo servum eripe N. — Str. 47 fehlt LN. — 47, 2 alme spiritus BFGO. — 47, 3 Ad te mane nec non sane O. — 47, 4 Deus unus saecula BF; Meus pergat exitus O. — Nach Str. 47 schiebt B ein:

1. O Maria, stella maris,
Naviganti salutaris,
O Maria, caeli porta,
Per quam mundo lux est orta;

4. Sed qui matrem deprecatur,
Christus eum miseratur,
Splendor patris coequalis
Homo factus est mortalis.

2. O Maria, virga Iesse,
Digna Dei mater esse,
Quae tulisti germen iustum
Rubum servans incombustum;

5. Sumpta carne verae matris
Ex amore Dei patris,
Ut deleat nostram sordem
Tradens se misericordem.

3. Ut ab isto tam benignus
Invocetur, non est dignus,
Semper egit malam vitam,
Vitam malam malis tritam.

6. Ora, mater, pro me natum,
Poenam tollat et reatum,
Quia dixit: Mortem nolo,
Peccatoris vitam volo.

In virtute sanctae crucis
Sequitur stella tantae lucis.

Rhythmus IX. — 1, 1 Feminarum spes L. — 1, 3 gignes B. — 1, 4 Servat mundi BG. — 2, 1 Porta lucis FHIK; quae H. — 2, 2 Salvas I. — 3, 1 laudes tu quae gaudes O. — 3, 2 O beata nobis grata O; O beata atque dicta B. — 4, 4 purgans B; Purgas mundi F. — 6, 1 Quam sacratae, quam beatae DGHKLO. — 6, 3 et gesserunt O. — 6, 4 vient (später korrig.)

B. — 7, 2 Nos fecit HK. — 8, 3 Tu afflictis FGHK. — 9, 1 Quae es tota redundata B. — 9, 4 morbum H. — 11, 2 und 11, 4 vertauscht O. — 11, 4 Ut tot laudes BL. — 12, 1 Nullum venum F; Nullum novum DI; nihil senum F; nullum sebum M. — 12, 1 sq. fehlen B. — 12, 2 laedit A; Non, quod laedit continens M; retines LO. — 13, 1 sq. und 3 sq. umgestellt D. — 13, 3 Quamvis plene, nullus bene AN. — 13, 4 narrent L. — 14, 2 Nemo laudet BGO. — 14, 3 est hoc iuvamen B. — 15, 1 Raum für neue Initiale belassen B. — 15, 2 emines K. — 15, 3 praedita (später korr.) B. — 18, 1 Spem labentis F; Spem habentes I; Spe gaudentes B; Sepe labentes M; firma mentis FH. — 18, 4 Exclude N. — 19, 3 veracem AHMO; feracem korr. in veracem I. — 20, 1 Fraudulentus et M. — 20, 4 Per carnis me HN. — 21, 1 Nunc patenter, nunc latenter IML; Nunc patenter nunc silenter O; Nunc patent, nunc latent B. — 21, 2 irrumpere N. — 21, 3 partem fehlt B; Quaerens partem atque artem L. — 21, 4 subrepere HIK. — 22, 2 O benigna domina N. — 22, 4 molimina N. — 23, 1 atque insanus B. — 23, 2 Non mihi BFHKN. — 23, 3 non pruritus A; et pruritus I; vel pruritus N. — 23, 4 deiciat O. — 24, 1 sq. und 3 sq. umgestellt L. — 24, 1 Non auditus aut I; et olfactus O; vel olfactus N. — 24, 2 excitet A. — 24, 3 risus sive visus BG; risus, non me visus A; visus neque risus O. — 24, 4 Aut iocus N. — 25, 3 Et I; Ut restringat et B; Ut quiscant et frigescant M. — 25, 4 Motus pravi N. — 26, 1 cerena I; mens impleta B. — 26, 2 Salutari gaudio LN. — 28, 1 vitae pia D. — 28, 3 et me reum KMO. — 29, 1 ne in necem DHIK. — 30, 1 et inductor O. — 31, 4 Intra GM. — 32, 3 Nos revise M; ut illisae F; ut allisae O. — 34, 1 sq. und 3 sq. umgestellt M. — 34, 3 sq. Fac videre et gaudere | De Mariae gloria FHK. — 36, 1 Te rogamus et laudamus AFL; Te rogamus et oramus O. — 36, 3 Ut perenni nobis M; Ut aeterni clemens regni H. — 36, 4 Nobis pandas H; pandas L. — Str. 37 fehlt L. — 37, 2 alme spiritus FO; alme trinitas B. — 37, 4 Saecula I; Deus unus saecula O.

Rhythmus X. — 1, 2 Praelegit clementia L. — 1, 3 Cui partus B; Cuius natus mire datus N. — 1, 4 Restauravit FIN. — 2, 3 Que exclusus L. — 2, 4 e thalamo HO. — 3, 1 Pater regis B; per quam FHKLO. — 4, 1 Mons B. — 4, 3 nisum atque visum DIN. — 5, 1 Infundas korr. in infundo H; ut retundas B. — 5, 3 sine plens F. — 5, 4 penitus FHK; despiciam B. — 7, 1 peccatis expiatis vel purgatis D; expugnatis M. — 7, 4 Tuas laudes M. — 8, 1 Raum für Initiale belassen B. — 8, 2 Possit laude BG. — 9, 1 Dum aurora sic L; Tunc aurora fit BG. — 10, 2 Nulla I. — 10, 3 tunc fulgorem B. — 11, 1 sq. und 11, 3 sq. umgestellt HK. — 11, 2 clarificat HK. — 11, 3 Nam vix luna noctem una O. — 11, 4 terrat O. — 12, 1 sq. und 3 sq. umgestellt M. — 12, 2 Novi dux N. — 12, 4 Nusquam stare BFG; cernitur HK. — 13, 1 nusquam K. — 14, 1 Tu es vera BFGHKM. — 14, 3 Spera tamen BGHK; obvelamen M; et velamen BG; per velamen HK. — 14, 4 Nobis es BM; Nunquam es GHK. — 15, 1 praeclara namque rara A; praeclara Deo cara FL. — 15, 4 Nec occasum HK. — 16, 2 Tota et I. — 16, 3 Tua vita K; Tue vita H; Tibi nulla nec M. — 17, 2 canunt O. — 18, 3 potestatus M; potestates DL. — 19, 3 Actionesque F. — 20, 3 qui KL. — 20, 4 Vitali O; flagrantia B; fragrantia G. — 21, 1 Gratulantur et conantur BG. — 21, 2 Tuas laudes BO. — 21, 3 Te quaerat exprimere B. — 22, 2 Tuas laudis BFHK. — 22, 4 succumbunt I. — 23, 1 Nemo potest L; quantum BFG. — 23, 3 respicit I. — 25, 1 qui adfixus M; rex addictus B. — 25, 3 Qui sanavit B. — 25, 4 suam D. — Str. 26 hier und nach Str. 22 ein zweitesmal B. — 27, 1 profectum N. — 27, 4 Haec quae sunt A; Quaecumque utilia O. — 28, 2 valeam M. — 28, 3 Ut GM. — Str. 29 fehlt N; Str. 29—43 fehlen L. — 29, 1 Mater magni M; Mater Dei BG. — 29, 4 Caruimus B. — 31, 1 sq. in N: Virgo facta, ut intacta | Mater sis et inclita N. — 32, 2 roborantur DIMNO. — 32, 3 nos sortes B; me fortem et cohortem O. — 32, 4 reprime I. — 33, 1 tuum O. — 33, 2 Supplicem O; eripere B. — 33, 3 quisquis velit M. — 34, 3 me inferni O. — 35, 2 me semper O. — 35, 4 Gaudeam de munere O. — Nach

Str. 35 schiebt I Str. 6 des Rhythmus XI. ein. — 36, 3 Ut divinae G. — 36, 4 Lucis dono G. — Str. 36 bis Schluss als selbständigen Teil N. — 37, 2 primum BFDHLK. — 39, 1 Et N; restauret H; hic HK. — 39, 3 Et sustentat N; praesentat et sustentat O. — 39, 4 Nos tuis. — 40, 3 Creator da nostra corda N. — 40, 4 Firma sancto spiritu N. — 42, 2 Tuos F; Oves tuas O. — 42, 3 quae in FI; Liberatae, collocatae N. — 42, 4 Laetentur in dextera N. — Nach Str. 43 schiebt N ein:

Ad sanctissimam Dei genetricem.

I.

1. O Maria, vitae via,
Vitis vitam germinans,
Primae sortis damna mortis
Nostrae vita terminans.
2. Templum Dei, salus rei,
Mater regis gloriae,
Caeli porta, qua lux orta,
Nostrae spes victoriae.
3. Gignens natum nec creatum
Sine maris semine
Partu miro, carens viro
Contra morem feminae.
4. Me tuere, stratum fere
Vittiorum pondere,
Quae fovere mors est vere,
Prorsus mors recondere.

II.

1. O Maria, mater pia,
Gabrielis famine
Fide grata, spe beata
Sacro plena flamine.
2. Mater prolis, carens dolis,
Speciosa facie,
Stella solis, vernans polis,
Vas caelestis gratiae.
3. Vas electum, vas dilectum
Dei providentiae,
Vas provisum, post excisum
Manu sapientiae.
4. Me tuere, quamvis serae
Datum paenitentiae,
Scit prodesse, non obesse
Tuae vis potentiae.

III.

1. O Maria, vitae via,
Christi sponsa Domini,
Ventris fructu dempto luctu
Vitam reddens homini.

Dreves, Lateinische Hymnendichter. II.

2. Stella poli, maris, soli,
Sola potentissima,
Plena luce, Christo duce
Vitae spes certissima.
3. Mater facta, sed intacta
Blandientis nexibus,
Mater facta, sed intacta
Carnis a complexibus.
4. Castrum cordis plenum sordis
Deprime radicitus,
Ut perversus mox subversus
Motus sit illicitus.

IV.

1. O Maria, mater pia,
Castitatis lilium,
Carne munda, qua secunda
Dei gignis filium.
2. Mundi lumen, caeli numen,
Ex te rex egreditur,
Sic natura carnis iura
Superans transgreditur.
3. Flos honoris, flos decoris,
Flos spineti gloria,
Ex te ductus nobis fructus
Pax est et victoria.
4. Fac me servum non protervum,
Tuae laudi deditum,
Spe salutis et virtutis,
Ope summa praeditum.

V.

1. O Maria, vitae via,
Virga florens aurea
Et regina iam divina
Sublimata laurea.
2. Dei thronus, noster bonus
Cibus et mirabilis,
Vivis cunctis et defunctis
Placens et amabilis.

30

3. Super caelos tibi melos
Sonat vox angelica,
Vox in polo, vox in solo
Tibi plaudit caelica.

4. Me devotum tibi totum
Servum fac existere
Et de corde mundo sorde
Laudibus insistere.

VI.

1. O Maria, mater pia,
Stirpe nascens regia,
Virginalis flos, regalis
Proles et egregia.

2. Ex te nasci, lacte pasci
Rex caelorum voluit,
Sola digna, sis benigna,
Cum mens iuxta coluit.

3. Tu lucerna, qua superna
Lux Christus exoritur,
Nobis salus, qui, ne malus
Moriatur, moritur.

4. Cuius morte mortis sorte
Muni me, piissima,
Et hac laude, virgo, gaude
Recoli, dignissima.

VII.

1. O Maria, vitae via,
Mundi salus praevia,
Iter caeli, lux fideli,
Dux ignorans devia.

2. Labe carens, sola parens
Tanti digna filii,
Singularis ex te parvis
Angelum consilii.

3. Virga Iesse, non subesse
Carnis nosti vitiiis,
Carne, corde carens sorde,
Patet rea indicis.

4. Terge dono tibi prono
Meae mentis crimina,
Clausa rite malis vitae
Mihi pande limina.

VIII.

1. O Maria, mater pia,
Spiritus sacrarium,
Prece pura foedum cura
Pectoris armarium.

2. Mala deme, hostem preme
Tua vi nefarium,
Pande gratis pietatis
Tuae promptuarium.

3. Nobis verum patrem rerum
Dans consiliarium

~~~~~

4. Da caeleste tuis peste
Liberis donarium,
Nostri cordis, pleni sordis,
Morbum curans varium.

IX.

1. O Maria, vitae via,
Fidei spectaculum,
Castitatis, honestatis,
Gratiae signaculum.

2. Prophetarum fide clarum,
Et legis oraculum,
Incarinati Christi nati
Corporis umbraculum.

3. Veri cibi iugis tibi
Sub fide signaculum,
Mater vitae, nostri mitte
Criminis piaculum.

4. Matris fide natos vide
Mortis vincens iaculum,
Mater, ave, natis fave
Vitae dans spectaculum.

III 4, 1 Castum. — VII 3, 2 Carni. — Rhythmus XI—XV fehlen N.

Rhythmus XI. — 3, 1 sq. und 3, 3 sq. umgestellt FHK. — 3, 3 Me emunda O; quo AI. — 4, 2 Visu I. — 4, 3 votum meum B. — Str. 6 fehlt I. — 6, 2 Tibi nostra B; Tibi mea O; Mea tibi M. — 6, 3 Ne sit MO; hic K; hoc (später korr.) B. — 7, 4 Nos malis B. — 8, 2 Vitae nostrae BFHK. — 8, 3 Infinitae nobis vitae BFHK. — 8, 4 Per te datur BFHK. — 9, 2 Opus tam piissimum O. — 9, 3 adipisci B. — 10, 3 ac B. — 11, 1 ac B. — 11, 4 Cunctis debent H. — 12, 3 hostis B. — 12, 4 da I. — 13, 1 O praeclara O; Christus clara H. — 13, 2 Caestique FHK. — 13, 3 Fer O. — 14, 1 Hic legatus FGHKMO; Hic ligatus (später korr.) B. — 14, 3

Metit DI; ut aeternas O. — 15, 2 Elapsus de aethere B. — 15, 4 Curat tibi BFHK. — 16, 2 Eius stirpe M. — 16, 3 cara et praeclara K. — 17, 2 Virtutumque praedita O. — 18, 1 Nam adulta O; sed inculca FH; hic inculca K. — 18, 3 Sancta vultu, sancta cultu HKO. — 18, 4 Sancta prorsus BGHKMO. — Str. 20 fehlt I. — 21, 1 Corde pudens virgo prudens O. — 21, 2 Legia studens observantiae O. — 23, 3 Et arcanum O. — 24, 1 quam L. — 24, 3 non hoc ante I. — 24, 4 Nec post ulla DI; Ulla non promeruit M. — 25, 1 Sic legatus IO. — 27, 4 habens B. — 28, 1 quam suave F. — 28, 2 miraculum B. — 29, 1 O benigna Deo O. — 29, 3 Semper grata et O. — 30, 2 Mernisti K. — 30, 3 Quae repleta A. — 31, 2 Dabit tibi B. — 32, 2 Terrae, caeli domina O. — 32, 3 et non DI. — 33, 1 Non turberis DI; Nec turberis O; nec mireris IO. — 33, 3 Digna quidem sed O. — 35, 1 Summi virtus patris sanctus M. — 35, 3 Et DI. — 35, 4 tuus sit BG. — 36, 1 atque regnans K; ipse regnans O. — 36, 4 Tollet nundi FHKO. — 37, 1 Hic salvabit BDGIO; Sic salvabit A; Is salvabit H. — 37, 4 Regnum is O. — Nach Str. 37 Regi magno etc. O. — 38, 2 fideles animae BGO. — 38, 4 Salvae tu FHK. — 40, 2 Nam cum nato O. — 40, 4 Regnans B. — 41, 3 et precantur I; et mirantur M; Te mirantur, te precantur BGO; Te mirantur ac precantur FHK. — 41, 4 Te devote GHK. — 43, 3 Te precatur IO. — 44, 3 Tuum B. — 45, 4 Porridge solatium G. — 46, 2 Subcubant B; cupidini AB. — 47, 3 sq. fehlen A. — 48, 1 Nec amaris GKM. — 49, 2 Me iaculis A. — 49, 4 Per tua I. — 50, 2 ingentia A; prementium H. — 50, 3 His ablatum D; is ablutum I. — 50, 4 flagitium B. — 51, 1 virgo tuam rogo KO. — 51, 2 Tua excellentia I; Supplex excellentiam O. — 51, 3 aeternam vite cernam O. — 51, 4 gloria I. — 52, 1 in AB neuer Abschnitt. — 52, 2 Natus M. — 52, 3 salvasti et purgasti BHK. — 53, 4 sit tibi M. — 55, 3 Nec sis BGM. — 55, 4 Peccatorum pondere B. — 56, 3 mente vera BFHIKMO. — 57, 1 Ne in lacum G. — 58, 4 Per te vitem noxios D. — 59, 3 matris pia O. — 60, 4 Nos sumus H. — Nach Str. 60 Regi magno etc. und Pater Deus etc. O.

Rhythmus XII. — 1, 2 quantus cendens F. — 1, 3 Magistratus et primatus FK; Magistratum et primatum HI; Magistratum qui primatum D. — 2, 1 enixa virga fixa O. — 2, 2 Sanctitate B. — 2, 3 Viam BHK; iter facis I. — 3, 2 itinere O. — 3, 3 Delinquenda DI. — 3, 4 novae legis O. — 4, 2 Os meum H. — 4, 4 Verba mea H. — 5, 3 Dum DI. — 5, 4 sim fallatis B. — 7, 1 Benedicta digne dicta O. — 7, 2 placuit M; Cuncta Deo placita O. — 7, 4 Reparavit BFGHKO; Perdita restituit M. — 8, 2 qui I. — 8, 3 sq. fehlen B. — 9, 2 nullus FHK. — 9, 4 Tu lactasti O. — 11, 1 Ergo pensa, quam O. — 11, 2 sit fehlt D. — 12, 4 Imbellices B. — 13, 4 Optimum remedium O. — 14, 1 sq. und 3 sq. umgestellt O. — 14, 1 Mentis lumen FHK. — 15, 3 Iuva pressos, leva fessos M. — 15, 1 et victorum D; et cunctorum KO. — 15, 4 posce DMO; meritum BDFHIMO. — 16, 1 Ut ovantes G. — 16, 2 Redeant ad G. — 16, 3 tunde ventos N. — 16, 4 Mea sedans M; Meta B; sedens B. — 17, 2 Et concordēs N; ad invicem B. — 18, 3 Ut cognascent hunc G; hic et poscant N. — 18, 4 Optatum remedium N; Suum adiutorium O. — 19, 1 Raum für neue Initiale B. — 21, 1 et sic D. — 21, 3 Et de mundo M. — 22, 3 Dele tuis HK. — 23, 1 Te credentes B. — 23, 2 pelle ANO. — 23, 3 ut futura N. — Nach 25, 4 Amen O; neuen Abschnitt markieren ABFO. — 26, 2 Et redemptor G. — 26, 4 Alvus almae MO; Alvus sacrae FHK. — 27, 3 nam vel auxi B. — 27, 4 agens debita D; augens debita I; Agens semper BK. — 28, 2 Baptismi sacramentum G, später korrig. in sacrificium B. — 29, 2 Me pravus FHKO; me fehlt B. — 29, 3 fovendo O. — 31, 3 Te timore B. — 31, 4 Tui reple DHK. — 32, 1 esto, memor esto M. — 32, 2 Qui (m² que) proficeris K; Quid nobis pro feceris H; profeceris O. — 33, 4 Tuae matris FKO. — 34, 1 et haec O. — 34, 3 Quae portavit G; Linguam frenet, cor serenat M. — 34, 4 Carnem stringat fragilem M. — 35, 4 gratiam B. — 36, 1 Iesu nate pietate O. — 36, 3 Quid dicendum, quid gerendum FHK. — 36, 4 Semper mihi M. — 37, 3 Et iam AHF; Atque dones O. — 38, 1 non oculum B.

— 39, 1 praedare nos intrare DL. — 39, 4 supernis K; socia FM. — 40, 3 quod utrique M. — Nach Str. 40 Pater Deus etc. O.

Rhythmus XIII. — 1, 1 Lux fidelis H. — 1, 3 non gravaris O. — 2, 3 et praemisit F; et praedixit B; Nobis fecit et praefecit M. — 2, 4 Omni sine macula M. — 3, 4 laudemus O. — 4, 4 laudes FGHK. — 6, 1 O honesta virgo praesta M. — 6, 4 gaudium F. — 7, 1 O quam gratus et beatus M. — 7, 4 Restaurantur K. — 8, 1 Quod iucundum O; immundum D. — 8, 2 Nec non indeficiens I. — 9, 2 Nostrum regem BKM. — 9, 4 Pudens sustinuit B. — 10, 1 quam beata BHK. — 10, 2 Quam F; genitrix D. — 10, 4 regit omnia (später korrig.) B. — 12, 4 Gemitum amissimus I. — 13, 2 Natum eius BGHKMO; Natus eius F. — 14, 1 Dei mater nobis grata B; Fac gratanter et constanter M. — 14, 2 Tua fac sollemnia B. — 15, 3 Falsa pelle et evelle M. — 15, 4 Peccatorum M. — 16, 1 feda bella B. — 16, 3 disperdant O — 16, 4 Huius mundi BFKM. — 17, 4 BEHKO; penitus O. — 19, 1 Intertuum B. — 19, 3 Pressum leva ABGKMO. — 19, 4 Ego ruam O. — Str. 20 und 21 hinter 24 B. — 20, 1 Magnus O. — 20, 3 Cuius F; grave et pergrave M. — 20, 4 Poenam M. — 21, 3 me seduxi K; detruxi B; et fehlit B. — 21, 1 Ergo clemens O. — 22, 4 Poscas mihi FHK. — 23, 3 Des M; et non FHK. — 23, 4 daemoniaco K. — 24, 2 Me hoste B; 24, 3 Ut coronam O; Atque cernam sempiternam M. — 24, 4 dare I; Vitam, in qua radias M. — 25, 2 Velle tuum H. — 27, 2 Tuum possim filium FHK. — 27, 3 Tuere pacem B. — 28, 2 Vite et D; Verbis et I. — 29, 1 Iesu verbum O. — 30, 3 Ut extremos M. — 31, 4 honoribus B. — 32, 1 Sic I; cernendum B. — 32, 3 Quas portavit et gestavit M. — 32, 4 Te sancto suo gremio M. — 33, 1 Mibi parce FH. — 33, 2 Missus est K; Missus sum F. — 34, 3 Et virtutum H; ferant frustrum D. — 34, 4 Expellenda B. — 35, 1 Prudenter et pudenter O. — 35, 2 agere B. — 35, 4 laedere BM. — 36, 1 nec non castum O; promptum atque cautum M. — 36, 2 Ut post DFGHIKM; fruat K; — 36, 4 Summae lucis radio F. — Nach Str. 36 hat M zwei Doxologien: Pater Deus, fili Deus etc. und vor dieser;

Tibi nato cum beato
Patre laus et gloria
Flaminique, quod utrique
Compar est per omnia

Rhythmus XIV. — 1, 4 Tenens D. — 2, 1 Mater nati summi A; summe I; Mediatrix et salvatrix O. — Nach Str. 3 schießt O ein:

In aeternum per supernum
Regnum suae gloriae
Victoria et gloria
Mariae, matri pie.

Darauf: Eius nato cum beato etc.; Pater Deus, fili Deus etc. — 4, 2 Oblivisci criminis M. — 4, 3 Quos B. — 5, 1 virgo, omnis ordo K. — 5, 2 colere B. — 5, 3 Omnes gentes complaudentes M; Tibi gentes atque grates O. — 5, 4 solvere B; Debent grates reddere M; Debent laudes O. — 6, 3 Illo partu M. — 8, 2 Per te sunt HKO. — 8, 3 Nunc secreta FHKO. — 8, 4 Sacrae legis FHK; Priscae legis O. — 9, 2 fructu B. — 9, 3 sq. fehlen F. — 9, 3 quem I. — 9, 4 flores O; Quod tu ferres gaudia B. — 10, 2 Fassa A. — 11, 4 salva FHKO; populum FH. — 12, 2 Velut fumi O. — 12, 3 pimentis D; praecedentis I. — 12, 4 carens BGDI; Carens omni FHKMO. — 13, 1 Fit salutis AO. — 13, 2 Qui te M; crederis O. — 13, 3 Tenuisse et B. — 13, 4 Virginem te asseris O. — 14, 1 Raum für neue Initiale B. — 15, 2 evadimus B. — 15, 4 accipimus I. — 16, 1 Tu aurora solis ora M. — 16, 3 nos salvet B. — 16, 4 Fraudem O. — 17, 3 tuos K. — 20, 3 ac maerores D; et maerores I; vel maerores B. — 21, 1 bona sis patrona M. — 21, 2 Nobis in auxilium M. — 22, 1 Auctor orbis K; qui iam nobis

B; qui et nobis G. — 22, 2 Factus es H. — 23, 2 Peccati me BH. — 23, 4 numeres BO. — 24, 1 a nece O. — 24, 2 Quem B. — 25, 1 Fac me totum nunc devotum M. — 25, 2 tui D; tuis BI; In ipsius laudibus M. — 26, 1 Tuae laudes O. — 26, 3 Nos munitos et invictos M. — 26, 4 A malo A. — 27, 4 sanctis HIKM. — 28, 4 Bonis saucias O. — 29, 2 Iesu, spes O. — 29, 3 Da cum bonis pacem malis M; Sic purgatos fac beatos O. — 29, 4 In terra viventium O. — Str. 30 fehlt O.

Rhythmus XV. — 1, 3 Da cunctorum commodorum N. — 1, 4 Nobis affluentiam N. — 2, 2 Festa tua FHK. — 3, 1 Cunctis signis O. — 3, 2 Mercamur laudibus G. — 4, 1 laudare, venerari M. — 4, 4 Ad summum O. — 5, 1 olim missi O. — 5, 4 Cuius esses FH; Cuius essent K. — 6, 2 terrae DI. — 6, 4 fulgens F. — 7, 4 Nos post mortem glutiat HKO; Post mortem absorbeat G. — 8, 2 Perferamur B. — 8, 4 Nos fehlt B. — 9, 1 cur me D; quod me I. — 10, 1 sq. visus et auditus sum elius HK. — 10, 2 lapidibus B. — 11, 1 Virgo clemens ad te maerens M. — 11, 2 Ac tristis M. — 12, 3 Vanitatis K. — 13, 1 qui respirat I. — 13, 2 Mole pressus FHO. — 13, 3 Habens carum B. — 13, 4 Reddet B; eis H. — 14, 1 potens FH. — 14, 2 te coalentibus B; te petentibus FMO. — 15, 2 aut auxilium FGKO. — 15, 3 Si non bonis DI. — 17, 3 Hic reatus DI. — 18, 1 sq. und 3 sq. umgestellt O. — 18, 1 Hinc B; Hunc D; ingressus est DI; est confessus B. — 18, 3 His convincunt et B. — 18, 4 Munda B; Carnis desideria FHKO. — 19, 1 est pro H. — 19, 3 Cunctis clara B; clara atque cara O. — 20, 1 Ergo mitis O. — 21, 2 factor fabricae BM. — 22, 2 Nos terrenis sustine O. — 22, 3 Et ab omni nos custodi M. — 23, 1 muni atque uni M. — 24, 1 et gehennae I; Rex caelorum a malorum M. — 24, 3 Tot flagellis, tot procellis F. — 25, 3 Ne abyssis pro commissis M. — 25, 4 Mergamur reatibus M. — 26 nos et regna B; ut nos regna O. — 27, 3 quod utrique M. — Nach Strophe 27 in H folgende unzugehörige Strophen:

1. Mater patris et filia,
Mulierum laetitia,
Stella maris eximia,
Audi nostra suspiria.

2. Regina poli curiae,
Mater misericordiae,
In hac valle miseriae
Sis reis porta veniae.

3. Maria, propter filium
Confer nobis remedium,
Bone filii, prece matris
Dona tuis regna patris.

In F schließt sich an gleicher Stelle das Lied *Virgo, gaude, digna laude* (Mone II, 373) an, das wohl gleiches Versmaß mit dem *Mariale* hat, indes ein selbständiges Lied zu sein scheint.

Epilogus. — Aufser A auch in Cod. Vatican. 311. add. saec. 15. V. — 10, 1 Mundique rectores V. — 10, 3 donent triumphorum V. — 13, 2 Caelo gaudentes nobis sint clementes V. — 15, 3 ut quae nunc speramus V. —

II. Abtelling und Umstellung. — A teilt den Hymnus ein, wie er vorstehend gedruckt ist, nur hat es neue Initialen auch bei XI, 52 und XII, 26; diese bedeuten indes nicht, daß ein neuer Rhythmus beginnt, sondern daß der Dichter sich am Schlusse des Hymnus an Gott wendet. Vgl. IV, 27; VI, 23; IX, 32; X, 37; XIII, 29; XIV, 22; XV, 21.

B stellt stark um: I; II; III 1—26; IV; V 1—34; III 27—34; VIII; IV 1—27; V 35—41; VI; VII; IX; X 1—22; 26; 23—43; XI; XII; XIII 1—13; XIV 10—30; XV 1—10; XIII 14—36; XIV 1—9; XV 11—27.

C hat nur II 1—14; 17—19; 15; III; IV 1—2 mit der Aufschrift: „*Laus et oratio de sancta Maria*“; V 34—41 mit der Aufschrift: „*Ad eandem*“; VIII 34—40 unter dem Titel: „*Item de cadem*“.

D setzt Initialen an folgenden Stellen: I; II; III 3; IV; V 1; V 11;

VI; IX; X; XI 1; XI 29; XI 52; XII 1; XII 26; XII 35; XIII; XIV 14; XV 1; XV 21; es setzt keine VII 1, VIII 1, XIV 1.

E enthält: I; II; III 1—10; VIII 24—32; III 11—31; 33; IV; V; VI 1—28; VIII 1—10; VI 29—30.

F markiert alle Hymnenanfänge mit Initialen, ausgenommen II und XIV, hat aber dafür Initialen bei XI 52 und XII 26 (wie A). Am Rande hat spätere Hand die einzelnen Teile mit Zahlen numeriert, die auch bei II und XIV, XI 52 und XII 26 angebracht sind und daher (wie in A) 17 statt 15 Teile ergeben:

G ordnet ähnlich wie B: I; II; III 1—26; Da virtutum etc.; Pater Deus etc.; V 1—34; III 27—34; IV 1—26; V 35—41; VI; VII; VIII; IX; X; XI; XII; XIII 1—14; XIV 11—30; XV 1—10; XIII 15—36; XIV 1—9; XV 11—15. — Es setzt folgende Nummern zu den einzelnen Abschnitten: I (I, 1); II (V, 1); III (IV, 1); IV (VI, 1); V (VII, 1); VI (VIII, 1); VII (IX, 1); VIII (X, 1); IX (XI, 1); X (XII, 1), XI (XIII, 1); XII (XV, 1). Initialen auch bei II, 7; III, 25; V, 19; V, 25; IX, 15; XI, 52; XII, 19; XII, 26; XIII, 16; XIV, 4; XIV, 22; eine solche fehlt XIV, 1.

H beginnt erst mit VII 30; HK setzen Initialen vor allen Hymnen mit Ausnahme von XII.

I setzt Initialen zu III 3; IV; V 1; V 39; VI; VII 1; VII 16; VIII; IX; X 1; X 34; XI 1; XI 29; XI 52; XII 1; XII 26; XIII; XIV 1; XIV 14; XV. Es fehlen solche bei I, II, III 1.

L geht nur bis X 29 infolge von Beschädigung der Handschrift.

N bietet: I; II; dann Interpolation mit der Aufschrift: „Ad miserorum et pauperum adiutricem“; III „Alia ad virginem“; IV; V; VII 16—32 „Ad Dei matrem“; VIII 1—46 „Ad caeli et terrae imperatricem“ VI 26—29; X 1—36 „Ad caelestis panis et poculi propinatricem“; X 36—43 „Ad matrem salvatoris“; Interpolation „Ad sanctissimam Dei genetricem“.

O macht aus dem Ganzen zwei Teile, jeden mit einer Praefatio; Praefatio: II 1; I 20—33; II 2—19; III 1—4; 29. Erster Teil: III 5—34; IV 1—19; 21; 20; 22—26; III 10 (2°); IV 27—29; V 1—8; 10; 9; 11—40; VI; VII; VIII; IX 4—6; 28—31; 1—3; 7—27; 32—37. Praefatio: I 1—19. Zweiter Teil: X; XI 1—37, Regi magno usw.; 38—60, Regi magno usw., Pater Deus usw.; XII 1—25, Doxol.; 26—40, Doxol.; XIII; XIV 1—3 Interpolation, Doxol.; XIV 4—29; XV 1—27.

Die größten Umstellungen und Interpolationen erlaubt sich M, welches andere Gedichte gleichen Versmaßes, darunter eins mit dreifachem Binnenreim in das Mariale hineinarbeitet; deswegen sind oben nur die Lesarten der Hs. eingetragen, unbekümmert um die Stellung der Strophen. Die Umstellungen und Interpolationen derselben sind folgende. Auf I und II als „Pars Prima“ folgt

Pars II.

Beginnt mit Rhythm. III, 1; 7—9; 14; dann:

6. Me dignare te laudare, Stella clare radians, Genti sane christianae Verum mane nuntians.	9. Da, beata, mihi rata Atque recta scribere, Me ditari et testari Velle, fari, facere.
7. Fons divinae medicinae, Virgo sine macula, Munda reos et fac eos Regnare per saecula.	10. Os fecundum, cor fecundum, Dona mundum labium, Rationem et sermonem, Ne quid sonem impium.
8. Servum audi et exaudi Tuae laudi sedulum, Os distingue, cor accinge, Solve linguae vinculum.	11. Non superbis, non acerbis Assit verbis gratia, Intellectus regat pectus Sermo rectus labia.

12. O beata, os dilata, Sicut haec grata carmina, Sit accepta, non despecta Tibi mea pagina. 13. Hanc dignare acceptare, Mater, aure placida, Fiant vota tibi nota, Dicta nostra lucida. 14. Da fateri verbum veri, Dux misericordiae, Da vigorem, ne laborem, Funde rorem gratiae. 15. Lac distilla ex mamilla Dulci illa labiis, Ut amicam te pudicam Verbis dicam sobriis. 16. Virgo diva, tu nociva Ope Dei reprime, Eius bona, eius dona Pande, sona, exprime.	17. Huic servire dat redire Ipsa irae filiiis, Huic substerni dat aeterni Frui regni gaudiis. 18. Genetricem tam felicem Laudibus nunc efferam, Hanc adibo et, ut quibo, Preces ei offeram. 19. Hanc affecto sensu recto Collaudando promere, Hanc ex voto corde toto Semper opto poscere. 20. Surgam, quaeram matrem veram Et sinceram virginem, Quae dat mutis os virtutis, Dissolutis ordinem. 21. Non desistam hanc magistram, Matrem istam quaerere, Quae de portis dirae mortis Potest me eripere.

Es folgen Rhythm. III, 12 und IV, 24. Darauf:

24. Quod rogamus, quod optamus,
Donet almus spiritus,
Qui te lavit, qui vallavit,
Qui sacravit caelitus.

Pars III.

1. Ave, virgo, qua¹⁾ caligo Ab hoc mundo pulsa est, Mox absorpta lux est orta, Caeli porta patens est. 2. Virgo gaude, virgo plaude, Ave, virgo regia, Per quam saeva et primaeva Tolluntur naufragia. 3. Mater, gaude, digna laude, Quae nos fraude eruis, Cum antiquum inimicum Vincis, victum obruis. 4. Vas decoris, dux pudoris Cincta choris virginum, Plus decora quam aurora, Pro me ora Dominum. 5. Gravidata nec privata Dote sacrae virginis, Placa natum sat iratum Ob reatum criminis. 6. O dilecta et propecta, Fac nos recta agere, Culpas flere, spe gaudere, Deum vere quaerere.	7. Nil obliquum, nil iniquum, Nihil fictum agere, Nil avari aemulari, Nihil fari temere. 8. Malum ferre, non referre, Terram terrae linguere, Te, lucerna sempiterna, Caeli verna cernere. 9. Menti fessae et oppressae, Radix Iessé, subveni, Quae succurris perituris Facta turris Libani. 10. Carnis flammam, quas non amas Tu nos fac extinguere, Vitae cursum tendi sursum, Mundi luxum spernere. 11. Da, dux aequi, recta sequi, Velle, fari, facere, Me coronas, mihi dones, Haec, quae mones, agere. 12. Caelo sita margarita, Lux et vita gentium, Fac lucernam sempiternam, Tuum cernam filium.

¹⁾ 1, 1 quam Hs. —

13. Da timere, da videre
Lucem verae fidei,
Iesum Christum, benedictum
Fructum ventris nivei.
14. Tuearis me praeclaris
Cingens charismatibus,
Orna donis, quae probaris
Dare pronis mentibus.
15. Fac me mitem, ut devitem
Iram, litem, odium,
Fac amandum, mitem, blandum,
Gravem, cautum, sobrium.
16. Circumspectum et perfectum,
Fortem, rectum, humilem,
Patientem et prudentem,
Mundum flentem flebilem.
17. Castum, purum ac maturum,
Mundi mundum maculis,
Timoratum et armatum
Sacris patrum regulis.
18. Clemens dele parentelae
Meae cuncta scelera,
Des cognatis pietatis
Tuae grata viscera.
19. Stella maris, largiaris
Meis caris gratiam,
Vivis cunctis ac defunctis
Mihi iunctis veniam.
20. Meum patrem, meam matrem
Duc in partem dexteram,
Meis notis dextra fortis
Subdat mortis¹⁾ viperam.
21. Christi praesta fortis dextra,
Tu, fenestra aetheris,
Quae te pandis et expandis
Liberandis miseris.
22. Me terrenum, me egenum
Duc ad plenum gaudium,
Da locari et laetari
In terra viventium.
23. Serpentinās in me spinas
Nunquam sinas crescere,
A pressura me ventura
Pia cura tegere.
24. Cum districtus et invictus
Iudex Christus venerit,
Vox terroris et horro-
Cives orbis fregerit,
25. Tunc indigni et maligni
Flebunt igni subditi
Et internas et externas
Lugent poenas perditii.
26. Heu, quid feci, cur obieci
Mentem neci nesciam?
Heu, quid egi, cur perfregi
Normam leti sociam?
27. Quo tunc pergam, quo me vertam,
Quem tunc quaeram medium?
Quo patrono, cuius dono
Iungar choro ovium.
28. Quem requiram, per quem iram
Possim illam fugere,
Per quem Iesum saepe laesum
Queam flexum reddere?
29. O Maria, mihi pia
Sis in die Domini,
Tunc adiutrix et conductrix,
Modo nutrix subveni.
30. Meliorem vel maiorem,
Quam nunc orem, nescio
Nec personam, quam praeponam,
Aequae bonam sentio.
31. Quod sincero corde quaero,
Saltem sero tribue,
Intestinae me ruinae
Vel in fine erue.
32. O decora, Iesum ora,
Ut in hora ultima
Reum salvet, omne levat,
Quidquid pavet anima.
33. Da sim tecum, et sis mecum
Ante aequum iudicem,
Tunc absconde et reconde
Verbis placans vindicem.
34. Sis persona et matrona
Et da bona stantia,
Sis medela et tutela,
Mea vela turpia.
35. Me impendo, me commendo
Tibi flendo, domina,
Me dignare conservare
Caeco dare lumina.

¹⁾ 20, 4 Mortis subdat Hs. —

Es folgen Rhythm. IX, 19—22, dann:

40. Lux naturae, lux scripturae,
Renes ure famuli,
Ut devotus tibi totus
Frangam motus stimuli.

Hierauf wieder aus Rhythm. IX, 23—27; dann:

46. Lacrimando laudes pando Tuo sancto nomini, O patrona, mihi dona Clemens bona Domini.	53. Rex aeternae, rex superne, Tuos cerne supplices, Nec iratus, sed placatus Nostros actus iudices.
47. De culparum plurimarum Leva stratum pondere, His solutum ad virtutum Fac me statum pergere.	54. Culpae vindex atque index, Iuste iudex Domine, Rex Messia, de Maria Nate pia virgine,
48. Ora Deum, poscens eum, Ut cor meum foveat, Ut ipsius me unius Amor pius repleat.	55. Mors serpentis, spes iacentis, Partus ventris nivei Rex virtutum, pelle luctum Daque fructum fidei.
49. Me conforta et reporta, Caeli porta veniam, Obtineto et faveto Ut, quod peto, capiam.	56. Sitentis et egentis Audi mentis gemitum, Ad internam et aeternam Pande vitam aditum.
50. Imperitis et contritis, Virgo mitis, subveni, Pro peccatis et orbatis Vultum patris praeveni.	57. Nobis parce stans in arce, Flos immarcessibilis, Nos caelesti stola vesti Rex inaeestimabilis.
51. Aufer maesta, vires praesta, Tu fenestra siderum, Mater casta, fer ad astra Holocausta pauperum.	58. Rex benigne, fac nos digne Fac nos sine scelere, Matrem illam, matrem piam, Matrem tuam colere.
52. Tura precum defer tecum Ad conspectum Domini Et iratum ob peccatum Placa natum homini.	59. Factor orbis, esto nobis Turris fortitudinis, Nos ab hoste trahe post te, Fili matris virginis.

Zum Schlusse Pater Deus, fili Deus usw. — Es folgt als Pars IV das Lied *Virgo, gaude, digna laude* (Mone II, 373), doch um eine Reihe von Strophen erweitert. Sodann:

Pars V.

1. O Maria, mater pia Cunctorum fidelium, Quae portasti et lactasti Christum Dei filium.	4. Virga Iesse, velis esse Mibi in auxilium, Pro me Deum rogans meum, Tuum dulcem filium.
2. Stella maris, singularis Consolatrix omnium, Vitae porta, qua est orta Laus et salus gentium.	5. O lucerna, qua superna Gratia resplenduit, Dum creator et salvator Mundi carnem induit.
3. O dilecta, praelecta Inter omnes feminas, Quae per Christum mundum istum Obscurum illuminas.	6. Virgo felix, quae in caelis Dominaris, omnium Consolatrix et salvatrix Sis ad te clamantium.

7. Da timorem et amorem
Dei mihi, domina,
Da honorem et decorem
Et devinci crimina.

8. Te laudantes et amantes
Non possunt deficere,
Te laudare et amare
Est cum Christo vivere.

Str. 11 und 12 sind Str. 3 und 4 aus Rhythmus III.

13. Lux caelorum, spes lapsorum,
Virgo morum praevia,
O lucerna sempiterna,
Dei plena gratia.

14. O decora, doce ora,
Doce corda nescia,
Nec sit vilis haec textilis
Mei oris hostia.

15. His loquelis, his querelis
Aures velis flectere,
Et affectum et aspectum
Ad nos rectum ducere.

16. Columbinos et benignos
Flectens ad nos oculos,
Tuae laudi laetos audi,
Nos custodi sedulos.

17. Primum quidem spem et fidem
Des et idem sapere,
Spe pugnare, fide stare,
Caritate currere.

18. Ab ignitis me sagittis,
Virgo mitis, exime,
A catenis et venenis,
Virgo lenis, erue.

19. Efficaci et veraci
Cinge patientia,
A re prava corpus lava,
Cor ab avaritia.

20. Mater agni, regis magni,
Templum sancti spiritus,
Fac perire, non sentire
In me irae fremitus.

21. Da, succingam et restringam
Freno linguam intime,
Impudicam et iniquam
Carnem iungam animae.

22. A mundana vel humana
Peste, vana gloria,
Me defende et intende,
Ne sit menti noxia.

9. Illum regis et protegis
A cunctis criminibus,
Ut in caelis per te felix
Laetetur cum civibus.

10. Cives caeli cum fideli
Plebe laudant Mariam,
Matrem Christi, quae dat isti
Mundo caeli gloriam.

23. Benedicta eius vita
Fuit ita sobria,
Ut virtutis et salutis
Esset cunctis praevia.

24. Generosa et formosa
Virgo rosa Nazareth,
Roga natum, ut beatum
Nobis statum reparet.

25. Nos gubernata, lux superna,
Lampas plena Iericho,
Impinguata, illustrata
Lumine seraphico.

26. O Maria, prophetia
A te dicta geritur,
Est prostrata gens elata,
Pauper aucta cernitur.

27. Fidem auge, hostem punge,
Regina Ierusalem,
David germen, Iacob semen,
Vivens lumen Bethlehem.

28. Sion turris, quae occurris,
Iuncta muris Israel,
Cui fit dignus atque divus
Paranympus Gabriel.

29. Nos sincere contuere,
Virgo serenissima,
Qui turbamur, confutamur,
Veluti peripsima.

30. Quis narrare, quis pensare
Posset dotum titulos,
Quibus culta et suffulta
Fulges ultra angelos.

31. O Maria, prece pia
Nobis fer auxilium,
Cuius nomen est solamen
Miseris et gaudium.

32. Nomen sanctum, per quod plane-
tum
Aeternum evasimus,
Nomen bonum, per quod donum
Salutis accepimus.

33. O Maria, o tu pia,
Pacis via mentibus,
Dat solamen et levamen
Tuum nomen omnibus.
34. Spem reportat, cor confortat,
Dulce sonat nimium,
Cum dulcore, cum amore
Stat in ore omnium.
35. O Maria, mater pia,
Dum generas filium,
Nos de portis dirae mortis
Perducis ad gaudium.
36. Nam dum facta et mandata
Nati tui sequimur,
Post hanc lucem caeli ducem
In requie (con) sequimur.
37. Virgo munda et fecunda,
Dulcis spes amantium,
Quae amicta carne sita
Caelo iuxta filium,
38. Es superna praestans dona
Omnibus fidelibus,
His inprimis, qui optimis
Tuis instant laudibus.
39. O benigna, laude digna
Salvatricis fidelium,
Mater Dei, cordis mei
Munda domicilium.
40. Mater felix, quae das caelis
Et terrae laetitiam,
Caritatis atque pacis
Praesta mihi gratiam.
41. O spes mea, ad me mea
Dulci cordis tramite
Et me nocte viae rectae
Mandatorum semitae.
42. O iucunda, sordes munda
Mentis meae sauciae,
Uti laeter et iucunder
Domo conscientiae.
43. Gaude, sancta, per quam tanta
Deus mundo tribuit,
Quod aeternum Dei verbum
In te carnem induit.
44. Te laudare et amare
Da mihi cum gaudio,
Atque velis me in caelis
Praesentare filio.

Hier folgen aus Rhythmus IV Str. 26—29.

Pars VI.

1. Virgo, gaude, digna laude,
Porta salve caelica,
Quae fulsisti, quae fuisti
Mater Christi unica.
2. Fulgens una plus quam luna
Sol et cuncta sidera,
A caducis nos educis
Monens lucis opera.
3. Concubinae et reginae
Tibi digne cantant,
Speciosae ac formosae
Tibi sponsae militant.
4. Cinctam florum, liliorum
Ac rosarum specie
Te fecundae ac fecundae
Laudant cunctae filiae.
5. Tam venusta, tam augusta
Quae est ista, inquirunt,
Quam caelestes et terrestres
Ierarchiae ambiunt?
6. Cuius genae sunt serenae
Quasi genae turturis,
Columbinus ac benignus
Visus expers fulguris.
7. Flore salvo huius caro
Fervet aromatibus,
Ipsa miram primam myrram
Castis spirat manibus.
8. Haec unguentis, haec pigmentis
Sacrae mentis affluit,
Haec odorem, haec maiorem
Caelo florem genuit.
9. O felicem genetricem,
Per quam pacem sumpsimus,
O felicem, quam doctricem,
Lucis lucem hausimus.
10. O in caelis regnans felix,
Dux fidelis gentium,
O tu fortis victrix mortis,
Finis mortis mentium.
11. O flos florum, doctrix morum,
Angelorum domina,
Nostra Eva, nostra laeva
Nostra lava crimina.
12. O polita margarita,
Regis sita vertice,
O sublimis facta nimis
Nos in imis respice.

13. O Maria, mater pia,
Dux et via praemii,
Dux Hebraei, porta spei,
Mater Dei filii.
14. Dux constanti, pes lahenti,
Princeps sanctimoniae,
Auris surdo, vestis nudo
Plenitudo gratiae.
15. Quies fessis, portus mersi,
Universis requies,
Vera vita, tuos dita
Benedicta milies.
16. O beata, qua est data
Veritas et gratia,
Caeli cives fac nos, dives
In misericordia.
17. Nos refflamma cordis flamma,
O tu manna gratiae,
Dulci illa de mamilla
Rorem stilla veniae.

Hier folgen aus Rhythmus IV Str. 6–16 incl.; dann aus Rhythmus XII Str. 19–25 incl.; endlich aus Rhythmus IX Str. 32–36, mit der Doxologie

Sit Messiae, sit Mariae
Omni die gratia,
Patri, proli et amori
Deo soli gloria.

Es folgt Pars VII = Rhythmus XI. Pars VIII = Rhythm. III, 5 und 6; XIV, 1–17; IV, 17–26; XIV, 19–21; XII, 1–18; dann:

Quod optamus, quod rogamus,
Donet almus spiritus,
Qui te lavit, qui vallavit,
Qui sacravit caelitus.

Hierauf aus Rhythm. XV Str. 21–27.

Pars IX.

1. Gaude, virgo, quae origo
Nobis es laetitiae
Redemptorem et auctorem
Pariendo gloriae.

Es folgen aus Rhythm. IV Str. 3 und 2; VI, 3–5; VIII, 34; IX, 5; VIII, 36, 35, 39, 40.

14. Felix sinus, quo divinus
Requievit spiritus,
Felix ulna(!) sub mamilla.
Christus iacet inclitus.

Hierauf aus Rhythm. VIII Str. 36 und 38, aus XIII Str. 11 und 10.

18. Quam sacratae quam beatae
Manus atque brachia,
Quae paverunt et gesserunt,
Per quem vigent omnia.
19. Pulchrae genae iunctae plene
Genulis deificis,
Os beatum saturatum
Osculis mellifuis.

Sodann aus Rhythm. III Str. 11–13, 15–33 und aus VIII Str. 41.

42. Mater Dei, nostrae spei
Causa et exordium,
Posce natum ut optatum
Nobis det remedium.

43. Quo sonati sauciati
Sine sorde vulnerum
Transferamur et ducamur
In sanctorum numerum.

Hierauf VIII, 42, 43; IX, 4; VIII, 45; IX, 28—31; sodann: Quod optamus usw.; endlich VI, 21—30.

Pars X besteht aus V, 1—4; VI, 4—6; V, 5—38; IX, 1—3; 8—18; V, 39—41; XIV, 22—30.

Pars XI.

1. O sanctarum feminarum Lumen clarum, femina, Princeps poli, maris, soli, Digna caeli domina.	10. Spinis laesum, flagris caesum Cernis Iesum Dominum, Tuam prolem mundi solem, Redemptorem hominum.
2. Iucundare et laetare, Habes, quare gaudeas, Plane geris, quo laeteris Unde felix polleas.	11. Rex virtutis se acutis Clavis, sputis, alapis Et illatis offert gratis Palmis, flagris, colaphis.
3. Enutristi, portavisti Membra Christi pueri, Adorasti, quem lactasti Fructum casti uteri.	12. Rex damnatus, perforatus Est per latus lancea, Duriora passus lora Cum corona spinea.
4. Puer crescit, culpam nescit, Qui quod fecit, factus est, Felix mater, tuus pater Ipse puer tuus est.	13. Rex suavis, o vox gravis! Ligno clavis tenditur, Rex immensus est suspensus Cruce, tensus figitur.
5. Servit tibi et tu sibi Forma servi subditur, Tu ancillae, servi ille Puer vice fungitur.	14. O quam laeta es effecta, Quo impleta gaudio, Cum Messiae lux Mariae Fulsit die tertio!
6. Te hortante et astante Votis sancte operi Primum signum duxit dignum Aquam vinum fieri.	15. Cum finita et contrita Morte vita claruit, Cum tonantis, triumphantis Vultus sanctus paruit.
7. Honoratae ac sacratae Sunt et a te nuptiae, Quando vinum ad divinum Nutum fundunt hydrae.	16. Cum rex David hostem stravit, Spoliavit inferos, Nos refecit, hunc deiecit, Servos fecit liberos.
8. Quam flevisi, cum vidisti Corpus Christi Domini, Per Pilatum flagellatum, Saevo datum agmini.	17. Cum absorptis, vinclis mortis Fortis fortem perdidit, Qui leonis et draconis Caput nobis subdidit.
9. Es maerentis ac dolentis Passa mentis gladium Sub tortore, sub angore Cernens fore filium.	18. Laetiora suis ora Sine mora referens, Luctu plense Magdalenae Se Mariae offerens.

19. Tu dux moris, dux pudoris,
Iuncta choris gratiae,
Non divisa es gavisā
Iesu visa facie.
20. Istis factis et peractis
Throno patris dexteræ
Exaltatum et levatum
Vides natum scandere.
21. Tuam prolem, verum solem,
Præceptorem fidei,
Sempiternis et paternis
Regnis ceruis invehī.
22. Quem sincere meruere
Tua ferre viscera,
Stat elatis conculcatis
Rex in patris dextera.
23. Stat protector et provector,
Sed et rector omnium,
Rex cunctorum sæculorum
Regit thronum patrium.
24. Cui iuncta et assumpta
Super cuncta tolleris,
Coronaris, dux vocaris
Terra, maris, aetheris.
25. Angelorum et sanctorum
Omnem chorum transiens
Es sublimis facta nimis
Summa imis uniens.
26. Principatum et primatum
Iuxta natum obtines,
Sicut soli, sic sunt poli
Tibi proni ordines.
27. In sollenni et perenni
Summi regni gloria
Imperatrix et salvatrix
Regnas, radix regia.
28. Dux venusta, dux augusta,
Sedens iuxta filium
Celsa sede intercede,
Nunc pro grege gentium.
29. Ascendisti et sedisti
Iuncta Christi lateri,
Claritatem, venustatem
Ipsa præstans aetheri.
30. Nobis nata, nobis data,
Exaltata nobis es,
Et pro nobis, princeps orbis,
Redemptoris mater es.
31. Quo te rapis, vivens lapis,
Quo evadis altior,
Restitutis dux virtutis,
Quo me fugis celsior?
32. Huc, regina, te inclina,
Caelos digna regere,
Regnas caelis, dux fidelis,
Ne me velis fugere.
33. Exaltata et levata
Super alta siderum,
Amplexanda, veneranda,
Mater blanda pauperum.
34. Te quaerentem et currentem
Post te mentem sustine,
Me interne et materne
Mentis cerne lumine.
35. O sublimis facta nimis
Caeli primiceria,
O provector, me exspecta
Donans recta omnia.
36. Maior caelo te anhele
Culpa,elo telo sancius,
Te requiro, te suspiro
Morbo diro anxius.
37. Sponsa Dei, placens ei
Ad te mei oculi
Dirigantur, si gravantur,
Curam gere servuli.
38. Surge, blanda, surge, sancta,
Surge, magna domina,
Surge, curre et succurre
Carnis ure crimina.

39. Consolatrix et salvatrix,
Iesse radix, adveni,
Ad te fendo cor accendo,
Manus tendo, subveni.

Es folgen schliesslich aus Rhythm. XIII Str. 23—36.

Par. XII = Rhythm. II, 1—2; VIII, 1—34; VI, 7—20: dann:

51. Illibatae et beatae,
Iesu, nate virginis,
Vitae dator, mundi sator,
Homo, factor hominis,
52. Fili Dei, compar ei,
Porta spei publicae,
Rex fidelis Israelis,
Nos de caelis respice.

53. A mundana christiana Plaga sana pectora Et sustentem te credentes, Aegras mentes roboram. 54. Rex tremende, nos defende, Nobis tende dexteram, Inimicam et antiquam Sterne victam viperam. 55. A leone et dracone, Iesu bone, libera, Quos de portis traxit mortis Tua fortis dextera.	56. Benedicte rex, emitte Lumen vitae mentibus, Regnum patris dona matri Sacrae sacris precibus. 57. Rex virtutum, nobis tutum Praebe scutum fidei, In supernum et paternum Fac nos regnum provehi. 58. Sit Messiae, sit Mariae Omni die gratia, Patri, proli et amori Deo soli gloria.

Pars XIII = Rhythmi. X, 1—30; XV, 2—20; dann:

50. Benedictis a delictis
Nos emunda precibus,
Ut purgati simus apti
Iungi caeli civibus.

Quod optamus, quod rogamus usw. — Pater Deus, fili Deus usw. — Endlich X, 37—43.

Pars XIV.

1. O Maria, o tu pia, Fulgens diademate, Cordis penum fac serenam, Sacri plenum pneumate. 2. Fons medelae, corruptelae Meae, dele facinus, Ope precum fer hunc tecum, Ut sit tecum Dominus. 3. Openi suam atque tuam, Ut non ruam, flagito, Caeli scala pellens mala Me sub ala tegito. 4. Flos fragilascens, flos non marcescens, Fructus pascens angelos, Flos proveccte, flos electe Ad me flecte oculos. 5. In hoc freto inquieto Cursum peto liberum, Deo cara et praeclara, Portum para prosperum. 6. Lux exortum, duc ad portum Nos per lumen gratiae, In hoc salo nos a malo Salva, virgo gloriae. 7. Mater ducis, quae producis Germen lucis hominum, Me in grege Christi rege Et in lege Domini. 8. Da, timorem et ardorem Carnis plorem iugiter Et ut ream vitam meam Gaudens fleam dulciter.	9. Puriores praesta mores, Ut, quod horres, horream, Meos renes sic refrenes Ut, quod tenes, teneam. 10. Post tumultus, post singultus Dei vultum videam, Sempiternam et aeternam Pacem certam habeam. 11. Non casuros, non lapsuros Cernam muros gloriae Et sonorum illum chorum Filiorum gloriae. 12. Praesens Dei faciei Laudes ei resonem, Iubilando et cantando Ore blando intonem. 13. David proles, sicut soles, Solve moles scelerum, Ad magistrum Iesum Christum Reduc istum miserum. 14. Post errorem ad pastorem Reduc ovem perditam Aspirandae et sperandae Vitae pande semitam. 15. Ora Deum, poscens eum, Ut hunc reum liberet Ne molestus et infestus Carnis aestus superet. 16. Carnem frena, cor serena, Virgo plena gratia, Lumbos stringe, cor accinge Mentis terge vitia.

17. O patrona, mihi dona
Cingi zona aurea,
Da successum, fer oppressum
Atque fessum recrea.
18. Stirps Iessaea, dux astraea,
Mea terge scelera,
Et mundana ac humana
Clemens sana vulnera.
19. O regina, huc festina,
Plagis vina inice,
De olivo compassivo,
Donec vivo, refice.
20. Cor compunge, mentem unge,
Vino iunge oleum,
Des amorem in auctorem
Et da florem niveum.
21. A terrenis nos venenis,
Virgo lenis, libera,
Medicamen et solamen
Vulneratis praepara.
22. Stirps regalis, dux vitalis
Nos a malis eripe,
A peccato defensato
Mortis fracto principe.
23. Radianti et flagranti
Igne sancti spiritus
Ruiturae et impurae
Carnis ure fremitus.
24. Reluctantis et obstantis
Blanda carnis iurgia
Tu pesces pia prece
Mediatrix regia.
25. Maris stella, caeli cella,
Interpella filium,
Ut placatus rex beatus
Praestet nunc auxilium.
26. Speciosa caeli rosa,
Gloriosa domina,
Corruptelae et querelae
Nostrae dele crimina.
27. Roga gratis vultum patris
Pro peccatis omnium,
Et discordes fac concordēs
Tergens sordes mentium.
28. Mater Dei, in qua rei
Habent spei plurimum,
Nos dignare transportare
Mundi mare maximum.
29. Ne erremus, te videmus,
Assis remus, anchora,
Et ignaris largiaris
Nobis maris litora.
30. Dux credentum, spes iacentum
lube ventum conteri,
Sis conductus, ne nos fluctus
Poenis mergant inferi.
31. Stella maris, quae probaris
Stellis claris clarior,
Vere pura creatura,
Ipsis caelis purior.
32. Stella lucens, nos conducens,
Nostra mulcens pectora,
Da quieta et repleta
Pace laeta tempora.
33. Urbs conclusa, nos excusa
Prece fusa filio,
Et repelle vim procellae
Tuae stellae radio.
34. Vultu leni princeps veni
Nazareni agminis,
Nos de portis trabe mortis,
Turris fortitudinis.
35. Iustos tege, reos rege,
Mater novae gratiae,
Nos circumda, nos emunda
Lavans unda veniae.

Hiernach Pater Deus, fili Deus usw. und letztlich XII, 26—40.
Pars XV = Rhythm. VII, 1; XIII, 1—9; 12—22; X, 31—36. Dann
Quod optamus usw., Pater Deus usw. und endlich:

1. Bona mater, per quam frater
Nobis noster auctor est,
Qua reatus expiatus,
Ex qua Deus natus est.
2. Propter illum, quem pusillum
Lactavisti, subveni,
Nos accessu et successu
Dona Iesu Domini.
3. Fili bone, menti pronae
Bonum omne tribuas,
Propter matrem sospitatem
Atque pacem annas.
4. Actiones et sermones
Nobis dones regere
Et peccatis emundatis
Vultum patris cernere.

5. Mater bona, pia, dona,
Quod mens prona supplicat,
Suspirando et orando
Ore blando praedicat.
6. Propter partum tibi datum,
Tuo altum utero,
Miserere et medere
Modo huic misero.
7. Fili dulcis, qui nos fulcis,
Lux et lucis conditor,
Fili matris, verbum patris,
Pietatis genitor,
8. Propter illam, quae mamillam
Suam tibi praebuit,
Da sincere te videre,
Quem haec ferre meruit.
9. O amanda, mater blanda,
Amplexanda domina,
Stella lucis, quae conducis
Sanctae crucis agmina.
10. Propter Christum, benedictum
Tui fructum uteri,
Sempiternum et supernum
Nobis regnum aperi.
11. Bone fili, de hostili
Dissimilitudinis
Regione nos expone,
Fili bonae virginis.
12. Tibi gratis et beatia
Tuae matris precibus
Efficacem et veracem
Dona pacem omnibus.
13. Mater pia, vim, Maria,
Frangere diabolicam,
Flectas signum, regem magnum,
Pelle manum hosticam.
14. Propter illum, quo vexillum
Dante primum obtines,
Sis conductus, pelle luctus,
Pacis fructus semines.
15. Fili pie, stirps Mariae,
Nos in die Domini
Contuere et dignare
Opem ferre homini.
16. Prece huius, inter cuius
Infans flecti brachia,
Fove stantes, fer labantes,
Discordantes socia.
17. Mater clara, Deo cara
Incomparabiliter,
Cunctis, qui te colunt rite,
Bona mitte iugiter.
18. Mater, mater, bona mater,
Immo mater optima,
Universis te professis
Mater assis proxima.
19. Fili matris pietatis,
Splendor patris luminum,
Dux honorum, salva chorum
Filiorum hominum.
20. Prece matris solve gratis
Vetustatis filios
Vagos funda, lapsos munda
Et circumda sobrios.
21. Mater bona et persona,
Cunctis dona gaudium,
Adoptatis et renatis
Pande matris gremium.
22. Mater nostra, matrem monstra,
Nos a culpis expia,
Et peccato propulso
Natos nato socia.
23. Bone fili, sis ovili
Reconciliatio,
Da felicem genetricem
Gregi ducem proprio.
24. Illa mater est, tu frater,
Magnus super alios,
Fide firma tu confirma
Fratres, illa filios.
25. Bona mater et tu frater,
Bone noster Domine,
Tu Maria, tu Messia,
Nate pia virgine,
26. Ambo mites, ambo dices
In misericordia,
Caritate nos ligate,
Nobis date gaudia.
27. Quod iubetis, id donetis
Malis spretis agere,
Quod amatis, tribuat
Vivis factis colere.
28. Bone frater, bona mater,
Ambo semper placidi,
Amovete et arcete
Fraudes hostis perfidi.

29. Scorpionis et leonis
Tensa bonis retia
Dirumpatis et frangatis
Suae artis noxia.

30. Sit Messiae, sit Mariae
Omni die gratia,
Patri, proli et amori,
Deo soli gloria.

31. Sit divinae sine fine
Decus atque gloria
Majestati, qua creati
Sumus nos et omnia.

Es folgen noch die überzähligen Worte: redempti et salvati; dann: Amen. Expliciunt.

III. Handschriftliche Bemerkungen. „Incipiunt Commendationes beatæ Mariæ“ F. — „Incipiunt hymni sanctæ Mariæ“ G. — „In Laudibus beatissimæ virginis Mariæ“ L. — „Invocatio divinæ sapientiæ facta a Bernardo monacho in laudem perpetuæ virginis“ A. — „Bernardi Francigenæ orationes rhythmicæ in honore virginis“ N. — In I am Anfange:

„Auctorem sciri si sit revera necesse,
Gallia Bernardum doctorem credidit esse“.

In K am Schlusse von erster Hand:

„Auctorem sciri si sit revera necesse,
Gallia Bernardum doctorem edidit esse.
Nomen in hoc velut in reliquis vis nosse libellis?
Apella Mariale, quod est de laude Mariæ“.

An den hl. Bernhard denkt Collectan. ms. Carthusiæ Erfordien. saec. 15. Cod. Londinen. Add. 30935 fol. 363: „Per octavam Assumptionis gloriosæ virginis Mariæ vel omni tempore, cum tibi placuerit, semper dicendæ sequentes orationes in honore virginis Mariæ. Et sunt orationes sancti Bernardi, devoti doctoris“. Ganz dieselbe Bemerkung in einem andern Orat. ms. Carthusiæ Erfordien. saec. 15 in Privatbesitz.

O hat folgende Bemerkungen: Soliloquium (später korrig. in Praefatio in soliloquium) s. Thomæ de Aquino“. — „Explicit praefatio; incipit soliloquium soliloquiorum sancti Thomæ Aquino prædicatoris ad sanctam Mariam virginem gloriosam“. — „Explicit soliloquium soliloquiorum sancti Thomæ de Aquino“.

„Incipiunt rhythmî devotissimi S. Leonis papæ in laudem gloriosæ et semper virginis Mariæ“ M. — Ähnlich Orat. ms. S. Petri Salisburgen. saec. 14. [et 15.] Cod. Petrin. a I 20: „Incipiunt devotissimi rhythmî sive orationes beati Leonis papæ ad honorem editi virginis gloriosæ“.

Cod. Parisin 16499. fol. 343: „Meditationes sancti Anselmi de beata virgine“.

o

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI.

Herausgegeben

von

Clemens Blume und Guido M. Dreves.

L.

HYMNOGRAPHI LATINI.

Lateinische Hymnendichter

des

Mittelalters.

Zweite Folge.

Leipzig.

O. R. Reiland.

1907.